

Szerkesztőség:
Arad, Acsév-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22.
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

★ Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. ★

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 840 Lej.
Fél évre ... 420 Lej.
Negyed évre ... 210 Lej.
Havonta ... 70 Lej.

Hirdetések díjazás szerint.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Az ország iparosparlamentje Aradon.

Az Ipartestületek Országos Szövetségének nagy kongresszusa. — Külön szakmai kongresszusok. — Két napon át tanácskoztak az iparosok. — Sérelmek, panaszok, határozati javaslatok. — Az iparkamarák, munkakamarák, ipartörvény.

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap és hétfőn Arad a kongresszusok városává változott. Az ebben az évben megalakult Ipartestületek Országos Szövetsége Aradon tartotta első kongresszusát, ez volt az impériumváltozás óta Erdély iparostársadalmának az első komoly parlamentje. Az iparosság létérdekeit rendkívül mélyen érintő kérdések kerültek megvitatásra, a hivatalos állam és a nagytőke által szorongatott kisipar messze elhangzó feljajdulása volt ez a kongresszus, amely a maga hatalmas arányával és látogatottságával hiven fejezte ki az ország iparosságának egyöntetű akaratát: pártolni, elősegíteni, felkarolni az ipart. Azok a javaslatok, amelyek az egyes szakmai kongresszuson hozattak, fényesen dokumentálják, hogy milyen nagy szükség van a régi és elavult ipartörvények revíziójára, a nivós beszédek és felszólalások leplezetlenül a világ elé tárták, hogy az iparosoknak mennyit kell szenvedni a kontárok miatt és főként azért, mert az ipar mostohája a kormánynak. Az aradi mintavásár megmutatta, hogy milyen fontos tényező Romániában az ipar és hogy még a mai szorongatás alatt is milyen hatalmasat fejlődött. De egyben figyelmeztető a mintavásár arra is, hogy milyen hatalmas lehetőségek előtt áll az ipar, ha okos és észszerű törvényekkel és rendeletekkel a hóna alá nyulnak és segítik. — Az országos kongresszus a Kulturpalota nagytermében folyt le és két napig tartott. Erről bő és kimerítő tudósításban számolunk be, amelyet itt adunk.

Országos iparoskongresszus a Kulturpalotában.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap délelőtt 10 órakor kezdődött meg az iparosok országos kongresszusa Aradon a Kulturpalota nagytermében. Már jóval előbb nagy számban gyülekeztek össze az iparosok s mire a kongresszus megkezdődött majdnem teljesen megtelt a nagy terem. A hatóságokat a kongresszuson Georgescu János prefektus, dr. Robu János főpolgármester, Scarisoreanu tábornok, hadosztályparancsnok szárnysegédével, dr. Angel István polgármester képviselte. A gyűlésen vendégként megjelent Zima Tibor kamarai képviselő, Barabás Béla dr., Mateescu István mérnök s számos vidéki kiküldött. Elsőnek Vulcu I. Maxim elnök szólt fel, aki az ipartestületek szövetsége nevében üdvözölte a kongresszusi kiküldötteket, a hatóságokat, a sajtót és a megjelent tagokat. Ezután javaslatot tesz a társelnökök megválasztására, a melyre a következőket indítványozza megválasztani: Steigerwald Alajos, Szabó Béni, Moldován Antal, Mönus Sándor, Szücs Kálmán, és Reinhart Gyula. Jegyzőként: Stupár, Cuzman Demeter és Dewald Lászlót. A kongresszus egyhangulag helybenhagyja a listát. Ezután Cuzman Demeter felolvassa az ügyrendet és kéri a kongresszust, hogy hagyják helyben. Egy közbevetett javaslatra az utolsó pontot megváltoztatják és elhatározzák, hogy a szakosztályok délutáni ülésé-

sén hozott határozatokat hétfő déli egy óra helyett, hétfőn reggel kell átadni, hogy a délután folyamán folytathassák az országos kongresszust. Ezután dr. Vajda Iván a szindikátusok federációjának titkára előadást tartott az ipari üzési jogról, képesítésről, a tanonc és segédügyekről. Elsősorban leszögezi, hogy az új ipartörvény teljesen figyelmen kívül hagyja a közép, kis és kézműiparosok érdekeit, tehát az ipar fejlődése érdekében változtatni kell egyes pontokban a törvényen. Elsősorban a szabad ipari üzési jogot követelik az iparosok. Az ipar üzéséhez csupán egyszerű bejelentést kell tenni és a bejelentés ne essék illeték alá. A közjogi intézmények, városok és vármegyék csak annyiban üzhessenek ipart, amennyiben közöelokat szolgáló állami privilégiumot gyakorolnak s nem egyes magánosok szükségleteit elégítik ki. Az ipar üzését feltétlenül megfelelő előképzettséghez kell kötni. — Minthogy vannak egyes iparok, amelyek egymáshoz közel állanak, ezeket az iparokat csoportokba kell osztani és könnyíteni kell annak lehetőségét, hogy az egy csoportba tartozó iparosoknak az átmenet legyen könnyítve. Három évi gyakorlat után egy képesített iparos könnyen elsajátítja a csoportjába tartozó másik ipart is. Az iparigazolvány az iparos haláláig szóljon, halálával véget ér. A tanonckérdésre vonatkozólag azt kéri,

hogy tanoncot csak olyan iparos tarthasson, akinek tudása elegendő ahhoz, hogy a tanoncot megfelelő képesítéssel ellássa. A nyolc órai munkaidőre vonatkozólag az előadó leszögezi, hogy az egyes iparágaknál lehetetlen bevezetni, különösen szegény iparágaknál, a melyek egy egész évi keresetet akarnak megszerezni egy szezon alatt. A kollektív szerződésnek csupán 20 munkásnál többet foglaloztató gyárüzemnél volna értelme. A segédekre vonatkozólag egy heti próbaidőt s megállapodás híján nyolc napi felmondási időt kell megállapítani. A segédek munkakönyve közzé kell tenni és ezt az elsőfokú iparhatóság állítsa ki. Ezeket a pontokat határozati javaslatba foglalják és a minisztériumnak megküldik. Ezután dr. Gabos Jenő az aradi ipartestület ügyésze az ipartestületek kiépítéséről és hatósági jogköréről tartott előadást.

Az előadó elsősorban kifejtette, hogy a régi ipartörvény első és legfőbb hibája volt, hogy nem tette kötelezővé az iparkamarák felállítását. Ezek a kamarák hivatottak az iparosok boldogulását biztosítani és elősegíteni. Ezzel szemben Erdély sok városában nincsen ipartestület és ezeken a helyeken sürgősen meg kellene alakítani. Érdekes módon fejtegette továbbá az iparkamarák helyzetét és végül egy határozati javaslatot kért elfogadni, amelyben a sérelmek orvosolva vannak. Elsősorban a már fennálló ipartestületeknek szélesebb hatáskört kell adni. Minden városban ipartestületet kell

alakítani, sőt minden községben is, ha az iparosok száma a 100-at meghaladja, tekintet nélkül arra, hogy az iparosok képesítéshez kötött ipart üznek-e vagy sem. Ahol az iparosok száma a 100-at nem haladja túl, ott azokat a járás székhelyén levő iparkamara kötelelébe kell vonni. Minden olyan kézműves, aki nyers anyagból ipari cikket készít, tagja a testületnek. Az ország területén levő ipartestületek országos szövetséget alakítsanak és egy hivatalos központi testület legyen felettük. Az elsőfokú iparhatósági jogkör a közigazgatási hatóságok helyett az ipartestületre szálljon át. Minden megye székhelyén a kereskedelmi kamarákkal egyenjogú iparkamarákat kell felállítani és ennek a kamarának tagja minden iparos, aki a kerületében lakik. A kamarák fenntartásához az állam bizonyos évi átalánnyal járul hozzá és az iparosoktól is egyszázalékos pótdótot kell beszedni a fenntartási célokra. Az ipartestület elnöke, titkára és jegyzője hivatalból tagja a községi képviselőtestületnek. Az iparhatósági biztos tisztsége mielőbb szűnjön meg. A testületi titkárokat a minisztérium nevezi ki a testület előjárósága által delegált három egyén közül. A békéltető bizottság határozatait az ipartestület hajtja végre. A rendelő s vállalkozó között felmerült vitás kérdésekben hármas bizottság dönt, amelynek egyik tagját az iparos, a másikat a megrendelő nevezi meg. A harmadik tag egy törvényszéki delegált bíró. Az ipartestületek teljes autonómiát élveznek és szabadon választhatják meg vezetőségüket, tárgyalási nyelvüket az államnyelv tiszteletben tartása mellett. A közigazgatási hatóságok által ipari ügyekben gyakorolt büntető hatáskör a testületre száll át, a kiszabott pénzbüntetést a járáshíroság az ipartestület megkeresésére elzárásra változtatja át. Az iparostanonc és segédközvetítés a testület hatáskörébe tartozik. Országos érdekű ipari kérdésekben a minisztérium a testületet hívja fel véleményezésre véget.

Az érdekes előadás után dr. Cotioiu Romul ipartestületi ügyész a munkáskamarákról szóló törvény revíziójáról tartott beszédet és határozati javaslatot terjesztett elő arra vonatkozólag a kongresszus elé. Elsősorban megállapítja, hogy a törvény megszüvegezésénél és megalkotásánál nem vették figyelembe a szakértelemmel bíró szervezeteket és így sok pontban a törvény meglehetősen egyes dolgokról. Így többek között a tanonc és munkaadó kö-

ros rendezése előadását, az előadói tisztet Zinner Vilmos lemondta és ezért ő fogja ismeretlenné. Rövid bevezető után átadja a szót dr. Szilágyi Nándor cluj-i ügyvédnek, az Orások és Ékszerészek szaklapja szerkesztőjének, akit az utóbbi időben súlyos támadások értek a lap nivótlansága és időleges szünetelése miatt. Dr. Szilágyi hosszabb beszédben védekezik. Bejelenti, hogy a lap nivótlansága és kényszerű szünetelése a tagok részvétlensége és késedelmes előfizetése következtében állott be. Több hozzászólás után a vándorgyűlés utasítja dr. Szilágyit, hogy a lapot a jövőben nivósabban szerkessze, ne csak gazdasági, de szakkérdéseket is tárgyaljon benne. A bucuresti-i országos központtól szubvenciót kérnek a jövőben román-magyar-német nyelven megjelenő szaklap számára.

A fémjelzés és vele összefüggő kérdések előadója: Waldmann Izidor nem jelent meg a kongresszuson, helyette Geller elnök referál. Hosszu vita után a vándorgyűlés elhatározza, hogy memorandummal fordul a pénzügyminiszteriumhoz, hogy a fémjelzések illetékeit mérsékelje és a fémjelzések meghatározott időben és helyen történjenek. Utána hatalmas vitát váltott ki a gyárosok és nagykereskedők tisztességtelen versenye a detailkereskedők rovására. A vádak szerint a gyárosok és nagykereskedők számtalan esetben kiszolgálják magánfeleket, akiknek olcsóbban adnak, mint a viszontelárusítóknak. Főleg Bódis Oradea-marei és Brandesz aradi gyárosok ellen keltek ki nagyon élesen. A kongresszus egyhangu határozattal a jövőben országos bojkott alá helyezi azokat a gyárosokat és nagykereskedőket, akik magánvevőket kiszolgálják. Kizárják és minden eszközzel küzdnek azon kartársak ellen is, akik bojkottált gyártól vásárolni merészkednének. Szilágyi Géza előadó propagandájára a legteljesebb együttműködést határozták el a bucuresti-i központtal. Az előadási árak kalkulációjáról szóló tárgyszorosati pont feletti vitát máskorra halasztották el. A gyűlés végén megjelentek a gyárosok és nagykereskedők képviselői, akiknek Geller elnök bejelentette az ellenük hozott határozatot. Többen közülök felszóltak, elismerték a kereskedők kívánságainak és panaszaik jogosságát és elmondták, hogy mai értekezletükön ezen segíteni is akartak az ékszerészek kívánsága szerint, de a megállapodás Brandesz aradi ékszergyáros passiv magatartásán felborult. Felolvasták még Neumann István lugosi ékszerész levelét, amelyben kiminti távollétét és buzdítja a tömörülésre kartársait. A vándorgyűlés mindvégig nyugodt tempóban este nyolc óra körül ért véget, utána a Központi szálló éttermében társasvacsora volt, amelyen a vándorgyűlés összes résztvevői részt vettek.

Országos droguista nagygyűlés.

Az erdélyi és bánati droguista-szövetség vasárnap délelőtt a Kánya-vendéglő külterében tartotta országos kongresszusát, amelyen a droguistaküldöttek nagy számban vettek részt. A kongresszuson Farkas István (Oradea-Mare) elnököt, az elnöki üdvözlés után megindult a szakmai va-

ta, amelyben Hanzu Nestor (Arad), Róna Mór (Cluj), Szöllőssy Arnold (Arad), Ordelt László (Arad) és Barna Miklós (Oradea-mare) vettek részt. A kongresszus elhatározta, hogy feliratot intéz a közegészségügyi miniszteriumhoz, s a droguista-szakmák iránti hátrányos rendelkezések és intézkedések módosítását kéri. A memorandum a specialitások forgalombalhozatala, laboratorium tartása, az esti hét órától is nyitvatartó és kozmetikai cikkeket áruló fodrászok, fűszerkereskedők és bodegák megrendszabályozása, az alkalmazottak számára felállítandó karusz, vála mint a gyakornoki képesítés ügyében kér a minisztertől megfelelő és kedvező intézkedéseket. A határozat meghozatala után a kongresszus megválasztotta a szövetség új vezetőségét, amelynek névsora a következő: elnök: Hanzu Nestor (Arad), társelnök: Farkas István (Oradea-mare), ügyvezető elnök: Ordelt László (Arad), al-elnök: Krayer Elemér (Temesvár), főtitkár: Rózsa Mór (Kolozsvár), titkár: Szöllőssy Arnold (Arad), ellenőr: Fedor Viorel (Oradea-mare), pénztárnok: Barna Miklós (Oradea-mare), jegyző: Stupariu Demeter (Oradea-mare), választmányi tagok: Bródy Béla, dr. Ferenczi Áron, Barkóczy Sándor, Leitersdorfer Sándor, Angert Károly, Cs. Mike Márton, Kraft József, Fekete Mihály, Deutsch Arnold, Teutsch Gyula, Vásárhelyi Ferenc, Morscher Károly. A nagygyűlés végül megbízást adott a vezetőségnek a Sindicatul Droguistilor Romannal való együttműködésre s ezzel a kongresszus véget ért.

Kocsigyártó iparosok kongresszusa.

Az Aradi Kocsigyártó Iparosok Szövetsége vasárnap délután tartotta országos kongresszusát a Iosif Vulcan (Kazinczy-uccai) al-lami középiskola egyik termében. A kongresszust Kovács Ferenc elnök nyitotta meg és üdvözölte a megjelenteket. Polyák Barna ér-mihályfalvai kocsigyártó terjesztette elő az első határozati javaslatot, amely a kontárkodás ellen foglal állást. A kontárok, akik iparigazolvány nélkül dolgoznak valósággal megsemmisüléssel fenyegetik a kocsigyártóipart, mert gyári munkások otthon, házilag sokkal olcsóbban és sokkal rosszabbul készítik el azokat a munkákat, amelyek a kocsigyártók szakmájába tartoznak. Javasolja, hogy ne csak a kontárokat büntessék meg, hanem azokat is, akik kontároknak adják ki a munkákat. Kovács Ferenc terjesztette elő a másik határozati javaslatot, amely a munkaidő egyöntetű szabályozását követeli, mert ez minden kocsigyártónak egyformán érdeke. Fontosnak tartja, hogy minden kocsigyártó egy időben kezdje munkáját és ugyancsak egy időben fejezze be. A kongresszust este nyolc órakor rekesztette be Kovács elnök azzal, hogy a hozott határozati javaslatokat az országos kongresszus elé terjesztik.

A cipészek és csizmadiák.

A cipészek és csizmadiák országos kongresszusát vasárnap délután négy órakor nyitotta meg a Iosif Vulcan (Kazinczy-uccai) liceumban Kártyás Lajos aradi ci-

pészmaster. Indítványára a kongresszus társelnökeinek választották meg: Jeckner Józsefet (Kolozsvár), Olariu Justin (Arad), Nagy János (Székelyudvarhely), Menning Andrást (Köhalom), Weisz Jánost (Temesvár), Reich Józsefet (Székelyudvarhely) és Reiler Ármint (Nagyvárad). Ezután Olariu Justin román nyelvű beszédet mondott, majd Jeckner József szólalt fel, aki mindvégig vezette a gyűlést. Kártyás Lajos az új ipartörvénynek a cipészipart érdeklő részleteiről tartott előadást. Grosz Gyula a munkaszüneti törvénynek a cipésziparra káros hatásairól beszélt. Kártyás Lajos tartott ezután ismét a kvadrát-

Bezárul a kongresszus.

Délután három órakor ült össze a Kulturpalotában ismét a kongresszus, amelyen a szakmai bizottságok által hozott határozatokat terjesztették be a kongresszus elé. Mint az előadásokból kitudt, a szakmai bizottságok a vasárnap felolvasott javaslatokat kisebb változásokkal mind elfogadták és csupán néhány pontban jelentkezett csak eltérés, illetve történt kiegészítés. Így például a dr. Cotoiu Romul ügyész által előadott munkáskamara törvényrevízióban az a változtatás történt, hogy egyelőre a kisiparosokra vonatkozó részt felfüggesztették. Nemrégben a munkafelügyelőség azt a nyilatkozatot tette, hogy a kamarai törvény nem vonatkozik a kisiparosokra és így ez a rész akkor tárgytalan lenne. Azonban a kongresszus úgy határozott, hogy áttanulmányozzák a törvényt s abban az esetben, ha a munkafelügyelőség megállapítása helytelen, elfogadja teljes egészében a javaslatot. A munkaszüneti törvényjavaslat s annak változtatásáról szóló határozat keretében a kongresszus kisebb változtatást fogadott el. A falvakon a borbélyok és élelmiszerüzletek vásár-

méter szabályozásáról, majd Ser-gely Lajos nagyenyedi cipészmes-ter a cipészipar országos megszervezéséről beszélt. Radu Mátyás (Kolozsvár), a szaksajtóról beszélt. Nagy János (Székelyudvarhely) a temetkezési segélyegyletről tartott előadást. A segélyegylet alapszabályait pedig Babos Károly ismerette. Latzkovics cipészmaster a vásározásról mondott beszédet. A beszédekhez és határozati javaslatokhoz többen hozzászóltak, s elhatározták, hogy a határozati javaslatokat az országos kongresszus elé terjesztik. A szakmai kongresszus hétfőn délután két óra-
kor ért véget.

nap délig tarthatnak nyitva, a városokban pedig a déli hétköznapi szünet 12—2-ig tartana. A hitelügynél Gergely József delegált, azt az indítványt tette, hogy kérjék a kormánytól sürgősen a forgalmi adó leszállítását. Moskovits aradi szabóiparos viszont arra hivatkozva, hogy a pénzügyminiszter határozott ígéretet tett arra nézve, hogy eltörli a forgalmi adót, azt ajánlotta, hogy kérjék a forgalmi adó teljes eltörlését. Hosszas vita után végre abban egyeztek meg, hogy elsősorban a forgalmi adó eltörlését kérik s abban az esetben, ha ezt nem lehet keresztülvinni, a kulcs leszállítását igyekeznek keresztülvinni. A többi határozati javaslatot lényegtelen változtatásokkal elfogadták s ezután a szakmai kongresszusok határozatai kerültek sorra. A kongresszus általános helyesléssel mindegyik szakma határozati javaslatát elfogadta, majd Szabó Béni brassói kiküldött emelkedett szólásra és szép beszéd keretében megköszönte az aradi iparosoknak a szép fogadtatást, majd méltatta a kongresszus ne-héz munkáját, ami csak kezdete a további munkálkodásnak. A szép beszédet általános tetszéssel fogadták, majd Vulcu I. Maxim elnök bezárta a kongresszust.

Amerikai repülők sikeres harca a rifkabilók ellen.

(Madrid, augusztus 10.) A rifkabilók heves támadást intéztek a spanyol állások ellen Melilla irányában. A spanyol repülők hatásosan bombázták az ellenséges táborokat. Casablancánál jelentékeny erősítések szálltak partra. Tegnap megérkeztek az amerikai repülők, akik önálló rajokat képezve sikerrel operálnak.

Pedlow kapitány Budapesten.

Az amerikai emberbarátot nagy év-
cúóval fogadták.

Budapestről táviratozzák: Pedlow kapitány, az ismert magyarbarát amerikai jótékonyági ember ma ismét Budapestre érkezett. A Déli vasút pályaudvarán ünnepélyes fogadtatásban részesítették a kapitányt, aki ezuttal ismét egy vagon szeretetadományt hozott magával és hetven amerikai magyar társaságában érkezett meg. Fogadtatására a magyar társadalmi élet számos előkelősége jelent meg a pályaudvaron báró Sztterényi József volt kereskedelmi minisz-

terrel az élén. A kapitányt, amikor Trieszthe megérkezett, a Cosulich Line „Martha Washington”-nevű gőzösén már ünnepélyesen fogadták és kisereglettek a balatonszabadi vasuti állomásra az ott üdülő gyermekek, akik szintén lelkesen megéljenezték „Pedlow bácsit”. Budapesten is alig tudott autójába szállani, mert a hosszú ideig fegyelmezetten viselkedett gyermekek között felbomlott a rend, virágokkal dobálták az autót és csókokkal halmozták el a kttünő emberbarátot. Pedlow elmondotta, hogy utjuk gyönyörű volt és Funchalban is kiszállították, ahol megkoszorúzták. Károly ex-király sírját.

Egy tizenöt éves leány öngyilkossági kísérlete.

Franku Erzsébet viaskodása a halállal

(Saját tudósítónktól.) Szombat este egy tizenöt éves leány akarta magát eldobni az életet Aradon. A fiatal leány a papirgyár közelében belevetette magát a Marosba és a halálvágy olyan erősen élt benne, hogy amikor észrevette, hogy sekély vízbe esett, beledobta magát a mélyebb helyre. Az öngyilkossági kísérletnek számos szemtanúja volt és többen siettek a szerencsétlen leány segítségére. A víz elsodorta az életuntat és már-már elmerült, amikor egyik meztő közelébe ért és meg akarta ragadni. A leány azonban eldobta magától és csak nagy küzdelem árán sikerült, a már elmerült leányt felszínre hozni és kivinni a partra. A leány már eszméletlen volt és halásápadt arcáról mindenki azt hitte, hogy halott. Néhány perc múlva megérkeztek a mentők, akik az életunt fiatal leányt beszállították a gyermek-kórházba. Az öngyilkossági kísérletről értesítették a rendőrséget és a második kerület komisszára megjelent a gyermek-kórházban, hogy a leányt kihallgassa. Kiderült, hogy az életuntat Franku Erzsébetnek hívják, kihallgatni azonban nem lehetett, mert a kérdésekre nem akar válaszolni. Franku Erzsébet súlyos betegen fekszik a kórházban, de a kezelő orvosok remélik, hogy megmenekhetik az életnek.

Zsebtolvajok a mintavásáron.

Meglopott kereskedők.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi rendőrprefektúra intézkedésére Detesán János komisszár vezetésével több rendőrtiszt, detektív és rendőr látja el a mintavásáron a szolgálatot, hogy az ilyen alkalommal, amikor tömegek zsúfolódnak össze, a városba vegyülő rovtomultuak garázdálkodásait megakadályozzák. A rendőri kirendeltség példás munkát végzett. A mintavásáron egyetlen lopás nem történt. Két ízben próbálkozott egy-egy zsebmetsző, azonban az éber őrszemek kellő időben megakadályozták működésüket. Ugyilátszik, hogy a zsebmetszők és tolvajok belátták, hogy a mintavásár igen nehéz terep számukra és működési területüket az aradi vasutállomásra helyezték át. Napról-napra érkeznek jelentések a rendőrségre az állomáson történő zsebmetszésekről és lopásokról. Ma délelőtt ismét két zsebmetszés történt. Egy Julesz nevű brassói kereskedő zsebéből 1500 leit loptak el és Jakobovits budapesti kereskedő zsebéből felválták az állomáson és 3500 leit loptak el tőle. A károsultak feljelentést tettek a rendőrségen, ahol szigorú nyomozás indult meg a garázdálkodó zsebmetszők kézrekerítésére.

A miniszterelnök távirata Aradra.

Válasz a mezőgazdasági kongresszus üdvözlő táviratára

(Saját tudósítónktól.) Mint ismeretes, az aradi mintavásár alkalomával az Erdélyi Gazdasági Egyesület ez évi kongresszusát Aradon tartotta meg. Fontos felszólalások és nagyjelentőségű megállapítások hangzottak el a kongresszuson, amelyekben a felszólalók rámutattak azokra az akadályokra, amelyek Románia agrárszempontról való fejlődésének útjában állanak. A kongresszus elhatározta, hogy üdvözlő táviratot küld Bratianu Jonel miniszterelnöknek és kéri, hogy a kormány az ország érdekében teljesítse a gazdák kívánságait. A táviratra ma délután a következő válasz érkezett Bucurestiből:

„Báró Jósika Gábor urnak, az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnökének Arad. Köszönettel vettem üdvözlésüket. Esuton biztosítom önöket arról, hogy a mezőgazdaság jogos és nagy érdekeinek mindig hathatós támogatója leszek.

Bratianu Jonel, miniszterelnök.”

Bezárult a mintavásár.

Bonyodalom a meghosszabbítás körül. — A kiállítók összecsomagoltak és egyrészt elutazott. — A rendezőség megkerülésével kérték a meghosszabbítást.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi árumintavásár rendezőségéhez és az aradi kereskedelmi és iparkamarához ma déltájon érkezett meg Bucurestiből Constantinescu Tancred kereskedelemügyi miniszter rendelete, amelyben az aradi árumintavásárt öt nappal, vagyis augusztus hó 15-éig meghosszabbítja. A mintavásár rendezősége meglepetéssel vette tudomásul a miniszter rendeletét, mert a mintavásár meghosszabbítását sem a kamara, sem pedig a vásár rendezősége nem kérvényezte az augusztus hó 15-én megvívó chisenevi nemzeti kiállításra és árumintavásárra való tekintettel.

A mintavásár meghosszabbítását elrendelő miniszteri leirat vétele után a rendezőség és a kereskedelmi kamara megbízásából Zima Tibor országgyűlési képviselő, kamarai főtitkár nyomban autóba ült és átment dr. Faur Liviusz timisoarai ipari-felügyelő, kereskedelmi miniszteriumi igazgatóhoz, hogy intézkedjék a meghosszabbítási rendelet hatályon kívül helyezésé iránt. Ugyanis a meghosszabbítás későn jött, az utolsó napon, a kiállítók nagyrésze akkor már össze is csomagolt. — legelső sorban az a hatvankét kiállító, akik innen a chisenevi kiállításra mennek különvonatokon — és így a vásár meghosszabbítása teljesen céltalan, sikertelen és reménytelen volna, miután kellő idő sincs az utolsó percekben jött engedély következtében még a közvetlen környéket sem értesíteni a mintavásár meghosszabbításáról. Közben, délután 5 óra felé megérkezett Timisoaráról Faur Liviusz ipari-felügyelő távirata is, amelyben a minisztri rendelet alapján a mintavásár meghosszabbításáról küld értesítést. Megtudták az illetékesek azt is, hogy a meghosszabbítást a rendezőség s a kamara megkerülésével Tomulescu Cristian, a radnai kerület képviselője kérvényezte a kereskedelmi miniszteriumban.

A Timisoarára utazott Zima Tibor képviselő a késő esti órákig nem érkezett vissza. Közben a kiállítók legnagyobb része lázas gyorsasággal csomagoláshoz látott és Mateescu mintavásári elnök mindenkinek aláírta az engedélyt, hogy kiállított áruját kiviheti a mintavásár területéről. Társzekerék, autók és kocsik százai várakoztak délután 6 óra felé a főkapunál és a mintavásár résztvevőinek túlyomó többsége ugyiszólván

órak alatt csomagolt össze és utazott el. Az utolsó órákban egy kellemetlen meglepetésben is részesültek a kiállítók. Ugyanis megjelentek a pénz ügyigazgatóság emberei és mindenütt behajtották a forgalmi adót, ahol csak „vándut — eladva” felirású táblákat láttak a mintavásár tartama alatt. Egyesek azzal védekeztek, hogy csak csomagolást gyanánt tették ki az eladást jelző táblákat, a védekezés azonban mit sem használt. A pénzügyőrök könyörtelenül behajtották az illetékeket.

Este nyolc óra tájban, anélkül, hogy Zima Tibor visszaérkezett volna, a mintavásár adminisztratív tisztviselői bejárták a kiállítás területét és figyelmeztették a még nem készülő kiállítókat, hogy a mintavásár rendezősége nem veszi igénybe a meghosszabbítást, a kiállítást lezártnak nyilvánítják, mindkét lásson hozzá a csomagoláshoz. Erre természetesen mindenki a csomagoláshoz látott, ami az egész éjszaka folyamán tartott. A délután folyamán elterjedt az a hír is, hogy a hosszabbítás azért lett volna szükséges, mert a holnapi nap folyamán Károly trónörökös és Constantinescu Tancred kereskedelemügyi miniszter óhajtották megtekinteni az aradi mintavásárt. A hír azonban hivatalos megerősítést nem nyert.

STINHARTZÉ MŰVESEI

Elmaradt a ma esti Rózsahegy-i előadás. Ma este hét órakor közölték Fekete Mihály színigazgatóval az aradi hatóságok rendelkezését, amely szerint ugy Rózsahegy Kálmán továbbí vendégzereplését, mint a ma estére hirdetett „Kitartás” című darab előadását betiltják. A rendelkezés nem közli a betiltás okát. Fekete Mihály az utolsó pillanatokban is interveniált az Aradon tartózkodó Marcus István művészeti felügyelőnél a betiltás visszavonásának érdekében, a művészeti felügyelő azonban kijelentette, hogy nem áll módjában a betiltást visszavonatni. Mintegy fél órai késedelemmel kezdtek meg az előadást és a „Kitartás” helyett a „Csirkefogó” került színre Fekete Mihállyal a főszerepben. A vendégszínház elmaradéát és a darab betiltását az előadás megkezdése előtt közölték a közönséggel, igen sokan visszaváltották a jegyüket és a

„Csirkefogó” előadását csak félháza nézte végig. Az előadás pedig a legjobbak közé tartozott. A régi szereplőkön kívül Lengyel Vilmos is fellépett a darabban és most is bizonyosságot tett nagyszerű színészi kvalitásairól. dacára annak, hogy szerepét csak a legutolsó pillanatokban kapta meg.

* A „Regina Maria” vonósnégyes hangversenye. Románia legfiatalabb, de máris sok szép sikerre visszatekintő művészegyüttesének játékában gyönyörködött vasárnap este a Kulturpalota közönsége. Tuláradó hév, a legapróbb részletekig terjedő gondosság és nemesen zengő dallamosság jellemzi a fiatal bukaresti művészek játékát, akiknek aradi bemutatkozója a legteljesebb siker jegyében folyt le. A vonósnégyes primáriusa: Notara édesszavu szívjá:ékos, akinek technikája is virtuóz színvonalon áll. Legelsőrangú muzsikus Popovici tanár, a kvartett violása; de Enacovic (II. hegedűs) és a vonósnégyes legfiatalabb tagja: Crainic (gordonkás) is finoman alkalmazkodó, kiváló kamarazenésznek bizonyult. A társaság csak három éves multra tekinthet vissza, de összjátékuk — pregnáns ritmika, sokszínű dinamika és telten, öblösen hangzó harmonia tekintetében — máris tökéletes. Programjuk, igen helyesen, behizelgően dallamos, népszerű, értékes művekből állott. A „Tod und das Mädchen” című, Schubert-féle jól ismert poétikus kvartettet az aradi közönség ez alkalommal is igaz gyönyörűséggel élvezte. Dvorak u. n. néger-vonósnégyesének egzotikus motívumai, szines harmóniai és pikáns ritmusai ezuttal sem tévesztették el hatásukat. A tartalmas zenei élvezetet nyújtó est külön érdekessége volt egy kiváló román zene-zerzőnek: Dimitrescu-nak sóvárgóan romantikus vonósnégyese. Dimitrescu gazdag invenciója, bár minden üteme román lelket lehel ki magából, nem a román népdalban gyökerezik és modern harmonizációja is egyéni színű talentumát igazolja. Dr. M. Zs.

* Mezey Iparművész szőnyegkiállítása Aradon. Az aradi mintavásári bu torkiállításán szerényen meghúzódva egy kis fülkében, szinpompás, szélesrajzu szőnyeget csodálnak meg a nézők. A szőnyegek tervezője és készítője Mezey Elemér nagybányai iparművész, az ottani államilag segélyezett szőnyegszövő iskola vezetője. Izzig-vérig művészember, járt a budapesti képzőművészeti iskolába, tanult grafikát, szobrászatot és végül megállapodott a szőnyegszövésnél. Minden szőnyege sajátosan egyéni, kompozíciói nem sorolhatók semmilyen osztályba, megtalálni bennük a többszáz éves misztikus perzsa és arab cirádákat és az új nyugati művészet dekoratív vonalait is. Mezey főként a szinhatásokra törekszik és ez különösen a selyemszőnyegeinél jut erősen érvényre. Minden szőnyege csupa szín és hangulat és a kolor tartósságát a művész azzal akarja elérni, hogy a selymet és a gyapotot nem aulin, hanem növényestéssel festi. A fiatal

művész több értékes darabot szállított a bucarestii királyi udvarnak és pár dolga valóságos muzeális értékű. Mezey csak demonstratív célból jött el Aradra, már eladott szöveget hozott magával, nem akar eladni, csak be akarja mutatni, hogy Nagy-bányán a festőiskolával párhuzamosan működik egy művészi szöveg-szövő telep is, amely a puha szőnyegbe színes, tónusos művészetet lehet bele. A fiatal művész a tél folyamán önálló kiállítást óhajt rendezni Aradon. (k. s.)

Országos tornaünnepély Aradon.

Az ATE „Nagy Sándor” emlék-ünnepsége.

(Saját tudósítónktól.) Impozáns ünnepély volt Aradon vasárnap a nyári szinkörben. Az ATE rendezte meg hosszú idők után első tornaünnepélyét, amely egyúttal emlékünnepség jellegű is volt. Nagy Sándornak, az ATE megteremtőjének s több évtizedes művezető elnökének hódolt az a kisszámú közönség, amely kegyelmei kötelességének tartotta megjelenni az ünnepségen. Az ünnepély pedig gyönyörű volt s megérdemelt volna sokkal nagyobb látogatottságot. Dicséret illeti az ATE-vezetőségét, hogy a ping-pong bevezetése után egy újabb sport fajtanak adott teret. Az ünnepélyt Franyó Zoltán aradi író lendületes és megkapó beszéde vezette be. Beszédében Nagy Sándor munkásságát méltatta. Kifejtette továbbá a torna nagy jelentőségét, amelyet csak máhunk hányagolmak el teljesen, míg külföldön rendszerezten üzik. A résztvevő tornászcsapatok tudásuk legjavát szolgáltaták az összes szereken. Nagy sikere volt Kollár Lászlónak, a NAC tagjának, aki akrobata mutatványával szerepelt. Rendkívüli jelenet volt az ünnepély elején levő apotheózis és az egyesületek zászlóinak megkoszorúzása. Külön dicséret illeti Strifler Ferenc teljesítményét, aki mint az ATE művezetője csapatával az elsősegélyt vívta ki. A tornaünnepélyen résztvettek a NAC női és férfi csapata, a KKASE, a Bistritzer Turn Verein nőcsapata és a rendező ATE csapatai is.

Érdekes operáció Aradon.

Csont- és bőrátültetés a Gyermekórházban.

(Saját tudósítónktól.) Néhány nappal ezelőtt súlyos szerencsétlenség történt Aradon a Gutsjahr-féle puszta. Kocsis János tizenhároméves fiút egy 16 összerugdosta és eszméletlen állapotban, életveszélyes koponyasérülésekkel szállították Biksz Mór dr. aradi orvoshoz, aki a szerencsétlenül járt gyermeket első segélyben részesítette. Dr. Biksz intézkedésére a fiút beszállították a Gyermekórházba, ahol dr. Catineanu igazgató főorvos és dr. Goldberger gyermekórházi orvos a napokban rendkívül érdekes operációt hajtottak végre a betegen. A fiú koponyájának baloldalán és balhalántékán szenvedett sérüléseket, úgy, hogy csaknem tevényű nagyságban roncsolódott össze koponyája és agya is megsérült. Az

operáló orvosok az úgynevezett plasztikát, a csont- és bőrátültetést használták az operációnál, mert ez az egyetlen kísérlet nyújtott némi reményt arra, hogy a fiút megmentésük. A ritkán alkalmazott és rendkívül nagy figyelmet igénylő

operáció váratlanul jól sikerült. Kocsis János ma már öntudatánál van és felgyógyulása biztos. Sőt már megállapítható, hogy a nagymérvű koponyaszűkülésnek és agysérülésnek semmi utóhatása nem marad.

Befejeződött a szavazás.

A mintavásár berekesztésével egyidejűleg bezártuk a szavazást. — Szerdán reggel lesz az eredményhirdetés.

Ma estével lezáródott a szavazás arra a kétségtelenül érdekes kérdésre, amelyet az Aradi Közlöny adott fel az aradi mintavásár közönségének: ki produkálta a legszebbet, a legművészebbet, a legtökéletesebbet — a kiállítók közül — a mintavásáron. A versengés, a küzdelem ma estével véget ért és most következik az akciónak a legérdekesebb aktsa: megállapítani azt, hogy kik lettek a győztesek, mely cégek azok, amelyeket a sok ezernyi kiállítást látogató közönség a győzelem pálmájával tüntetett ki. Ma estig ugyan kétséges volt, vajjon véget ér-e a mai nappal a szavazás, mert — mint lapunk más helyén olvasható — a kereskedelmi miniszter távirati engedélyt adott a mintavásár ötnapos meghosszabbítására. Minthogy azonban az engedély túlkészen érkezett, amikor már a kiállítók csomagolni kezdtek, a kiállítás vezetősége elhatározta, hogy nem veszi igénybe a kedvezményt, s az aradi mintavásárt ma este hivatalosan be-

rekesztette. Ezzel egyidejűleg természetesen mi is bezártuk a szavazást. És nyomban kezdetét vette az akciónak talán a legnehezebb része, a legnagyobb munkája: a szavazatok összeszámolása. Az utolsó két nap alatt ugyanis olyan tömegesen érkeztek szavazatok úgy a kiadóhivatalunkba, mint a szavazóurnákba, hogy nemcsak a mai estét, de bizonyos, hogy az egész keddi napot is igénybe fogja venni a szavazatok összeszámolása. Magán az utolsó napon ugyanis olyan tömegben szavazott le a mintavásárt látogató közönség, hogy a szavazóurnáink a szó teljes értelmében megteltek. A szavazatok összeolvasásának sok időt igénylő munkájával előreláthatólag keddi estére végezni fogunk, s a szerda reggeli lapszámunkban hirdetjük ki a végleges eredményt: kik azok, akik a mintavásárt meglátogató közönség többségének tetszését elnyerték, kik azok, akik a legszebbet, a legtökéletesebbet produkálták az aradi mintavásáron.

SPORT

Kinizsi--UCASP 5:1 (2:0).

Országos bajnoki döntőmérkőzés.

(Saját kiküldött tudósítónktól.) Végre annyi sok-sok tétova tudatlanság után vasárnap este háromnegyed 8 órakor eldőlt a bajnokság sorsa: A Kinizsi a bajnok.

Arad mintavásári képéhez tökéletesen illett az országos döntő. A sok idegen arc nyüzsgő sokasága rendkívül érdekes keretet öltött. Közel 1000 timisoarai és félésszáz petrosani vendég érkezett Aradra, hogy a két csapat összehasonlásának, az országos döntőnek szemtanúi lehessenek, úgy hogy a pályán kb. 5000 ember szorongott.

A játék leírása.

Öt perccel háromnegyed 6 előtt elsőnek a Kinizsi jelenik meg a pályán, néhány percre rá pedig az UCASP játékosai is. Mindkét csapatot taps fogadja, de mintha a Kinizsinek kijáró üdvözlés melegebb lett volna. Feltűnnek a bírók, az impozáns Morariu Teofil dr.-ral az élükön. Mellette dr. Vatianu S. és az eredetileg a mérkőzés vezetésére delegált Nagy Lajos határbírók. Az obligát fényképezés után választás, mely az UCASP-nak kedvezett s az UCASP a gyenge szűltől segített s a naptól kedvező oldalt választja. A csap-

patok a labdát is alaposan megkritizálják s végre hosszas várakozás után 6 óra 5 perckor a következő csapatokkal kezdődik a játék: Kinizsi: Ritter—Steiner, Rösler—Bundy, Vogl, Hütter—Tänzer, Teszler, Frech, Semmler, Matek. UCASP: Czako—Dobó, Blank—Klein, Franz, Berkessy III.—Péterffy, Veszprémy, Kiminich, Dankó, Mézner. (I. félidő). Kinizsi kezd: rögtön az UCASP térfelén a játék s Frech mellé 16 (1 p.). A 2 p.-ben Teszler Blank csak kornerra szereli. Tänzer gyönyörű, kapufát érintő beadását Vogl befejeji (1:0). Így tehát már a Kinizsi első veszélyesebb akcióját is siker kísérte. Pillanatnyi UCASP-támadás után Semmler futja le a védelmet, de gyenge passzát Czako fogja. 6 p.-ben egy Kinizsi-akció Teszler handsen akad. Utána Dankó tör át a védelmen, de Kiminich lesállása miatt elrontódik a támadás. A 10 p.-ben Klein faultja miatti büntetést Hütter Frechnek rugja, akinek fejesét Blank Teszlerhez lövi, róla azonban kornerr vonal mögé pattan a labda. A kiadást Mézner kapja, bead s Kiminich veszélyes helyzetet teremt, de az egyszerre otttermő három védelmi ember ment. Rá két perccel Blank fejeli a

mezőnybe Matek beadását, mely után Franz 30 m. büntetője következik, de a szép lövés célt téveszt. A 17 p.-ben Ritter rávetéssel tisztáz egy veszélyes UCASP támadást. A játék le-fel hullámzó mezőnyjáték, de talán inkább pillanatnyilag az UCASP-é a támadó szerep. 19 p.-ben Veszprémy 16 mellé messziről. 20 p.-ben Bundy elenged egy leadást, Mézner előretolása azonban autra kerül. Dobó a 26 p.-ben Tänzer kornerre szereli, Tänzer kornerrét Frech fejeli, de Czako ment, majd Matek beadását helyezi Frech fölé. 33 p.-ben Vogl faultot csinál, a büntetést Franz mellé lövi. 35 p.-ben Dankó, Mézner beadása után, mely Steiner lábáról pattant le, 16 gyönyörűen, de a labda kapu fölé megy. 36 p.-ben izgatott helyzet az UCASP kapuja előtt. Czako Tänzer beadását elveti, a labda ide-oda pattan, végül Frech kapu fölé rug. Utána Hütter Semmlert szök-teti beadását Frech közvetlen közletről Czakonak rugja. A második goal is megszületik a hosszas ostrom befejezése képen. A 38 percben Teszler, Blank mellett, fejjel szök-teti magát s kapusból szép, de védhető goalt szerez (2:0). A Kinizsi nem hagy alább az iramból, Tänzer beadását Semmler fejeli. A 40 p.-ben Blank könyökkel mellbe üti Teszler, ez leesik, de rögtön utána folytatja a játékot. Az utolsó percekben is a Kinizsi van támadásban, végül is Morariu bíró fél perccel az idő letelte után a mérkőzés első hálf-timejének a végét jelzi. A félidőben kellemes jelenség volt az ATE torna-emlékünnepély résztvevőinek zászlós felvonulása. Negyedórai pihenő után folytatódik a játék. (II. félidő.) Változó játékkal kezdődik a második félidő. Az UCASP támadni igyekszik, nemi eredményei. Az UCASP csatársor bosszszantó hibázásai után a 9 p.-ben Veszprémy a nap legszebb goalját lövi (2:1). A 11. percben Frech erőlesen veszi el a labdát Kleintől, leadását Matek mögé lövi. A 13. percben Péterffy a csatársor szép összjátéka után ront. A játék különösebb momentumok nélkül folyik tizenkét perccig. A 25. percben Frech lövése Blank lábáról kornerre jut. Matek beadását a védelem menti, majd ismételtén kétszer is veszélyes helyzet, végül is Vogl mellé rugása fejezi be a támadást. Ezután a Kinizsi gyilkos tempót diktáló nagy fölénye következik. 26. percben Matek labdaja Kleintől kornerre ugrik, a beadás eredménytelen. A 29. percben Matek beadását Dobó hibázza, a labda Frech emberbe lövése után Semmlerhez kerül, ki a jobbösszekötő posztjáról védhető goalt rug. Czako a kavargás miatt nem láthatta a labdát. (3:1) Pár perc múltán újabb goal esik. Matek, Blank mellett elhuzva, a negyedik goalt lövi (4:1). A 34. percben Frech lövése foglalkoztatja Czakót, majd a 35. percben Frech szök-teti Tänzer, pontos beadása Czako zsákmánya. A 36. percben Péterffy kornere a mezőnyben elvész. A következő percekben már a Kinizsi térfelén folyik a játék, Mézner kornerrét Ritter újabb kornere öklözi, az ismételt kornert Ritter ezuttal is ökölrel védi. A 40. percben Semmler lead Tänzernek, beadása Franz fejről kornerre pattan, Tänzer hajszálpontos beadását a magasan felugró Vogl goalba fejeli. (5:1). Mindkét részről való

erősen támadás után ér véget az izgalmas mérkőzés.

A mérkőzésről, a csapatokról és játékosokról.

A mérkőzés rendkívül változatos s izgalmas kimenetelű volt. A közönség bizonyára az első félidőben felejthetetlen szép percekre talált. Nívóra való tekintettel az első féldő volt előnyben, a második féldő goalzápora biztossá s kedvtelenné tette a mérkőzést. A csapatok közül már a mérkőzés előtt is a Kinizsi esett a győző választása. A Kinizsi briliáns technikája főlegben volt goalra nézve az UCASP fölött, mindamelllett az UCASP nem volt 4 goalkülönbséggel rosszabb a Kinizsinél, sőt némelykor a mezőnyben egyenrangú ellenfele is volt az országos bajnoknak. Az UCASP lusta, lélek nélküli játéka miatt veszítette el főleg a mérkőzést.

Ritter labdafogásának biztonsága épp úgy imponált, mint kiugrásai. A goalt nem védhette. A hátvédek, a védelmitrió két oszlopa nem volt áttörhetetlen gát. Steiner munkája fölötté állt Rössler teljesítményének. A három Kinizsi half közül a legstílusosabb munkát Vogl végezte. Fejesei külön díszre méltók. Rendkívül önfeláldozóan és szorgalmasan játszott. A két oldalhalfról nem lehet mondani, hogy rossz volt, de nem is teljesítettek kifogástalan munkát. Bundy jobban fogta az amagy is rossz Méznert, Hütter mellett Péterffy egynéhány sor kiugrott. A csatársor bompos formában volt. Minden egyes embere példásan végezte munkáját. Az UCASP-ból Czákó néhány labdát szépen fogott. A goalokat majdnem mind védhette volna. A hátvédek közül Blank volt a jobb, bár ő is sokszor hibázott. A halvesor volt a csapat legjobb része. Franz bámulatos szívóssággal játszott. Nem maradt el tőle Klein (Roder) sem. Csak szordinóval dicsérhető Berkessy III. teljesítménye. A csatársor lélek nélküli támadásai visszatekintést keltettek. Veszprémy-Péterffy-duo igyekezete csak kis mértékben elégitett ki.

A közönségről, a bírőról s a rendezésről.

A közönség fegyelmegesen viselkedett. Tulnyomó része a Kinizsinek drukkolt, az UCASP-drukkerek csak elenyésző számban akadtak. A közönség ütemes tapsai mindenesetre lelkesítő hatással voltak. — A bírők minden elismerést megérdemelték. Morariu, bár néha kicsinyes volt, de határozott fellépésével, a helyzetek gyors megítélésével ismét érdemessé tette magát arra, hogy Románia legjobb bírái között emlegessék. Ha Teszler kissé orszoidizáló goaljához talán szó is férhet, jóhiszeműségében nem kétekedünk. A határbírák agilis segítőitársai voltak. — A rendezőség nem állt feladata magaslatán. A keskeny ajtón való bejövétel bizonyára nem keltett kedvező szimpotomát az idegenben. A tulusufoltság sok helyen veszekedésre adott alkalmat. Továbbá bántó volt azon körülmény is, hogy a sajtó számára rendkívül kevés hely volt szabad. A rendes tribünai sajtópáholyt az egyik sportszaklap munkatársai foglalták le előre való megbeszélés alapján — jogosan, míg a másik alkalmi páholyban boldog-boldogtalan helyet foglaltak.

Salgó Pál.

A Magyar Párt nem avatkozik bele a mezőgazdasági kamarai választásokba.

(Cluj.) A mezőgazdasági kamarai választások ügyében az országos Magyar Párt több oldalról kapott megkeresést az állásfoglalás iránt. A megkeresések beható tanulmányozása után kimondotta a választások intézésére kiküldött bizottság, hogy a kamarai választások nem lévén szorosán vett politikai kérdésnek tekinthetők, a párt arra közvetlen irányító befolyást gyakorolni, avagy erre nézve politikai párttal megegyezést kötni nem kíván, hanem megbi-szik abban, amit a választások ügyében több irányban tárgyaló Erdélyi Gazdasági Egyesület, mint az erdélyi gazdaságszervelet nagymultu szaktekintélye ebben a kérdésben minden politikától mentesen, tisztán az általános gazdasági érdekek szakszerű képviseletének biztosítása végett tenni kíván. A párt központja az egyes tagosatoknak már korábban szétküldött körlevelekben foglaltakon, amelyek minden egyes tag részére biztosítják az akciósabadságot és a pártprogram elvi rendelkezéseit, csak azt ajánlja figyelembe, hogy olyanok, akik a magyarság ellen nyíltan ellenséges állást foglaltak el, a párt tagjainak támogatásával posztóra nem juthatnak.

Budapest—Arad városközi tenniszverseny.

(Saját tudósítás) A Hellas által megrendezett városközi tenniszverseny, méltóan beleilleszkedik a Hellas ez évi országos versenyeinek s a jugoszláviai diadalnak csokrába. Feltétlen elismerés illeti a Hellas vezetőségét, hogy fáradságot és anyagiakat nem kímélve megrendezte az első Budapest—Arad városközi tenniszversenyt. A budapestiekkel nem jött le a kitűnő női versenyző Várady Illy. valamint Kehrling sem játszott, de így is remek játékú volt szentánája a megjelent előkelő közönség. A Kelemen és Göncz-pár játékából kicsillant a fővárosi nívó. Lichtenekertné és Baittrók Ica már némileg gyengébb klasszist képviseltek. A rendezés rendkívül vonzó volt, nem engedte meg a versenyek két nap alatti lebonyolítását s így a verseny holnap folytatódik. Furcsa azonban, hogy 10 mérkőzést két délután ne lehessen lejátszani. Részletes eredmények a következők: Vasárnap. Férfi egyes: Göncz Lajos (Budapest) — Dörner László 3:6, 6:3, 6:2, 7:5. Göncz az első szettben formán alul játszott. Dörner ellenben meglepően jó volt. Kelemen Aurél (Budapest) — dr. Lippu György 6:3, 3:6, 4:6, 6:4, 6:4. Az ötödik szettben hétfőn játszották le. Az eredmény Kelemen Istaságának tulajdonítható, noha dr. Lippu jó formát játszott ki. Női egyes: Lichtenekertné (Budapest) — Fülöppné 3:6, 6:2, 6:0. Erős küzdelem, a harmadik szettben a kimerült Fülöppné fölött Lichtenekertné biztosan győz. Baittrók Ica (Budapest)—Szélné 2:6, 6:4, 6:4. A harmadik szettet hétfőn játszották le közös megegyezés alapján. — Hétfőn csak két mérkőzést bonyolítottak le, a megkezdett harmadikat holnap folytatják. Férfi páros: Göncz,

Kelemen—dr. Lippu, Dörner 6:3, 6:4, 3:6, 6:3. Az aradi pár szépen tartotta magát. Női páros: Szélné, Fülöppné—Lichtenekertné, Baittrók Ica 2:6, 6:0, 6:4. Az aradi női páros győzelme rendkívül értékes. Vegyes páros: Göncz, Kelemen—dr. Lippu, Dörner, 6:3, 2:4. A játék itt a sötétség miatt félbeszakadt. Kelemen remek volly játéka fogja a mérkőzés kimenetelét eldönteni. Külön dicséret illeti Szélné szép játékát. Holnap a következő mérkőzések lesznek: A félbeszakított vegyespár folytatása, Göncz—dr. Lippu, Kelemen—Dörner, férfi egyesek s a másik vegyes páros Göncz, Baittrók Ica—Fülöppné, résztvevőkkel.

Külföldi sporthírek.

Budapestről táviratozzák: A Kaposváron beajlott országos vidéki asztorverseny végeredményeként a Szent István díjat az egri MOVE nyerte meg.

Budapestről táviratozzák: Sátoraljaújhelyen megtartott atletikai versenyen Fluck István (SBTE) a 100 m-t 10.9 mp-es idővel nyerte. Ugyanott a 100 m. híjúságit Mester István 11.3-ra futotta, beállítva az új rekordot.

Budapestről táviratozzák: Nyugatmagyarország válogatottja Sopronban 3:0 (1:0)-ra győzött Alsó-Ausztria válogatottja fölött. Sopron válogatottja 7:2 (5:2) arányban megverte Burgenland válogatottját.

Posenből táviratozzák: A pesti Törekvés 4:2 (2:0)-ra győzte le a Warta csapatát.

Kassáról táviratozzák: Észak-magyarország—Kassai MLSz 3:0 (1:0).

Bécsből táviratozzák: Amateur—Cricketter 3:1.

Párisból táviratozzák: Francia—Svájc atletikai viadalt a franciák nyerték meg 75—57 arányban. Frexberger angol ezredes megkísérelte a La Manche átúszását. Tizenhatórán keresztül uszott esőben és szélben, azonban 100

méterrel az angol part előtt az apály visszasodorta így kénytelen volt a küzdőmet feladni. A La Manche-ot eddig csak öven uszták át. Közöttük a magyar Tóth Károly is.

Nagy művészi szenzáció a butorkiállításán.

Orbán István butorgyárának fényes művészi, erkölcsi és anyagi sikere

Az aradi mintavásár butorkiállításai egymással versengve, szenzációs és művészi élményekben részesítették a kiállítás látogatóit. Ennek a nemes versenynek végoéja az volt, hogy ki tud szobrot, jobbat, izlésestebbet és finomabbat produkálni. A magas nívóju versenyben határozottan ki-magaslik és szinte szenzáció erejével hat Orbán István művészi butorgyárának kiállítási standja, ahol mindenki aki a szépet, izlésest és művészetet keresi, akár szakember, akár laikus, meglepődve és csodálattal eltelve szemléli a kiállított butorokat, amelyekből Orbán István volt főiskolai tanár készített és tervezett és az ő technikai felkészültségét és művészi ízlését dicsérik. Az Orbán-féle vállalat mindössze félévizede áll fenn és ez a rövid idő elég volt arra, hogy a vállalat annyira fejlődjék, hogy a legkényesebb ízlést is kielégítheti. Ma már Románia legelőkelőbb butorgyárai közé tartozik és a kiállított modellek az első pillanatokban lekötötték a közönség figyelmét. A cég főnöke maga fogadja a tömegesen érkező látogatókat és megrendelőket. — Gyárában pedig szorgalmasan folyik a munka, hogy a kiállított model mintájára megrendelt butorokat elkészíthessék. A kaukázusi diófából készült darabok: kredenc, vitrin és táfaló, mind külön remekművek és a butorokon látható csipkefinom szobrászmunkák művészi élvezettel töltik el a szemlélőt. Az Orbán-féle butorkiállításról kellemesen meglepve távozunk és lelkiünkben sokáig nyomot hagy az igazán művészi élmény, amelyet a kiállítás minden darabjának látása kiyáltott belünk.

— A mintavásár kiállítóinak a helyszínen kellett kifizetni forgalmi adókat. Ma Oradea-mareről (Nagyváradról) Aradra érkezett Dobrescu pénzügyi vezérigazgató, aki elrendelte, hogy az összes a mintavásáron résztvevő kereskedőtől azonnal be kell szedni a tíz napos forgalmuk után a forgalmi adót. Más megállapítás híján, pauszálé összegben kell kivetni rájuk a forgalmi adót, amit azonnal ki kell fizetniük. Még a ma délután folyamán kimentek a mintavásárra Macelar Mihály adóhivatali főnök, Schlangner Samu pénzügyi tanácsos és Rotar tisztviselő, a második kerületből pedig Schöner Ferenc adóhivatali főnök és egy tisztviselő, valamint több adóellenőr, akik az utasítás értelmében a forgalmi adót a legszigorubb eszközökkel hajtották be.

HIREK

Mozifelvétel a mintavásárról.

A Palugyay-bár és a vásár közönsége filmen.

(Saját tudósítónktól.) Erőkes esemény, színhelye volt tegnap és ma az aradi árumintavásár. Az egyik aradi filmvállalat tulajdonosa filmvégzőgéppel jelent meg, hogy felvételeket készítsen a mintavásár érdekesebb részleteiről és eseményeiről. Először a Palugyay peszögőbár előtt jelent meg a filmvégzőgéppel és felvételt készített a nagyszerűen berendezett bárról és közönségéről. Az emelkedett hangulat közepette, amikor már a peszögősüvegek garmadában állottak üresen, jelent meg a filmvállalat tulajdonosa és lefényképezte a mulató társaságokat, a táncoló párokat, a jazz-band zenekart és a mindig kabarézó Váradi Aladárt. A legérdekesebb volt a közönséget megfigyelni a felvétel alatt, amelynek legnagyobb része ezúttal először szerepel mozitekereszen. Majdnem mindenki azt hitte, hogy jereven kell állania a fényképező előtt, aki barátságos arcot s egy perc nyugalmat kér s a végén köszönetet mond a mozdulatlanságért, amely elősegítette a kép kitűnőségét. Ezúttal persze fordítva lesz a dolog, mert aki mégis mozgott, az sokkal jobb és érdekesebb lesz, mint az, aki merően nézett a fotografáló gép lencséjébe. Az operáló filmes hiába figyelmeztette a közönséget, hogy mosolyogjanak, mozogjanak, intessegnek, mert a szokás hatalma és a megfélemletés mozdulatlanságra készítette őket. Szerdán már alkalmuk lesz látni, hogy miképpen kell filmen játszani és mozogni, akik ott voltak a Palugyay-bárban és a mintavásárnak azon a részén, ahol a filmzés volt. Szerdán mutatja be az érdekes filmet az egyik aradi mozgószínház és a főszereplők a Palugyay-bár, a közönség és a mintavásár lesznek. Felvétel készült még a Palkovics vendéglőről is. Aki a legtöbbet mozgott, aki a legélénkebb volt, az lesz a legjobb.

— Százerek tüntettek a francia köztársaság mellett. Párisból jelentik: Tegnap tartották meg a köztársasági zászlóünnepélyt, melyen több száz ezer ember lelkesen tüntetett a köztársasági eszme mellett.

— Saveanu egészségügyi miniszter meglátogatta az aradi mintavásárt és hosszabb ideig időzött S. Eisenstädter (Cluj, Arad, Timisoara) szörmekiállításánál és az ott kiállított csodaszép szörmék annyira megnyerték tetszését, hogy leányának egy gyönyörű Natur Bizam-kabátot vásárolt.

Merénylet a lengyel hadsereg főparancsnok ellen.

(Varsó, aug. 10.) Lapjelentések szerint az oroszországi Minksz közelében a vasuti síneket felrobbantották. Minden valószínűség szerint merényletről van szó, amelyet Franza hadsereg főparancsnok ellen akartak elkövetni, akinek vonata röviddel a robbanás előtt robogott keresztül a merénylet színhelyén.

A szociálisták nem támogatják Painlevé kormányát.

Megtiltották a párttagoknak, hogy miniszteri tárcát vállaljanak.

Párisból táviratozzák: A szajnai departement szociálista pártja vasárnap gyűlést tartott, amelyen elfogadták Leon Blum szociálista vezérnek azt az indítványát, hogy a szociálista párt kilép a kormánykabinetből és egyetlen tagjának sem engedi meg, hogy a kabinetnek tagja legyen. A határozati javaslatot 3385 szavazattal 465 ellenében fogadták el. Az

— Elhunyt parasztpárti politikus. Bucarestből jelentik: Matei Cantacuzino, a jassi-i egyetem lemondott tanára, a parasztpárt ismertevű volt vezére ma mellhártyagyulladásban meghalt. A kiváló professzor halálával nagy veszteség érte a román tudományt és demokráciát. Matei Cantacuzino néhány hónappal ezelőtti a Cuza-féle affér alkalmával mondott le katedrájáról.

— Huszonöt iskolásgyermek árvizhalála. Párisból táviratozzák: Boulogne Turmerbernél egy iskolai kirándulás alkalmával 35 gyereket hirtelen árvíz lepett meg. A tanulók közül huszonötön vizbefutniak, tizet sikerült kimenteni.

— Lengyelországi hadgyakorlatok. Varsóból táviratozzák: Holnap kezdődnek meg a lengyel hadgyakorlatok, amelyen több külföldi állam képviselője vesz részt.

— Cáfolták a Bánffy Miklós elleni házját. Budapestről táviratozzák: A Magyar Hírlap jelentette, hogy örgróf Pallavicini György a Nemzeti Kaszinóban kizárási indítványt tett gróf Bánffy Miklós ellen. Az örgróf ma nyilatkozik a Reggelben és kategorikusan megcáfolja az erről szóló híreket.

— Fajvédők és német köztársaságiak harca. Berlinből táviratozzák: A Kurfürstendammon egy tüntetés során összeütköztek a fajvédők és a Fekete-Vörös-Arany-szövetség tagjai. Az utóbbi szövetség egyik tagja revolverrel agyonlőtte Werner fajvédőt.

— Angol versenyző a halálba került géppel. Brüsszelből táviratozzák: A belgiumi nagydíj motorkerékpárversenyén Hollower angol versenyző egy veszélyes fordulónál kirepült és szörnyethalt.

— A rendőrség felhívása a fegyvertulajdonosokhoz. Az aradi rendőrprefektúra közli, hogy a fegyvertartási engedélyek augusztus 21-ig benyújtandók az aradi államrendőrségre.

— Urad. könyvt. kiárusítása Kerpenél.

— Budapesti tennisezők Aradon. Ma délután nyer befejezést a Budapest—Arad városközi tenniszverseny a Hellas pályán. Nagyon érdekesnek ígérkezik Göncz—Luppu mérkőzése. A verseny délután öt órakor kezdődik.

augusztus tizenhetedik országos szociálista pártkongresszus, amelyen a szajnai departement tizenhéttagú delegációja vesz részt, kétségtelen elfogadja ezt a határozati javaslatot és akik a kartellpolitika folytatását kívánják, azok kisebbségben maradnak. A gyűlésen különben elítélték Warrenne elhatározását, amellyel elfogadta a kormány kezéből Indiana fő kormányzóságát.

— Eljegyzés. Márkus Lujza (Marosugra) és Breitbart Jenő (Arad) jegyesek.

— Házasság. Hoffmann Magda és dr. Tyroler Emil vasárnap házasságot kötöttek.

— A párisi banksztrájk. Párisból táviratozzák: A banktisztviselők kongresszusa elvben elvetette az általános sztrájkot.

— Eltemették az Aradon elhunyt színésznőt. Hétfőn délelőtt tíz órakor temették el Lászlóffy Bódognét, az Aradon elhunyt neves színésznőt. Lászlóffy magyar színházvezető feleségét. A temetésen sokan jelentek meg az elhunyt ismerősei és barátai közül, eljött pár régi színész és színésznő is, csak éppen az aradi magyar színház képviselői nem jelentek meg a temetésen. Csécsi Imre református esperes megindítóan szép gyászbeszédet mondott, majd megindult a hosszú menet a Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-u.) 8. szám alatti gyászházba a felső temetőbe. A sírnál ismét Csécsi esperes bucsuztatta a magyar színésznőt, majd leeresztették a koporsót a sírgödörbe és a görngvök ráhullottak. A gyászolók szétszéledtek, a föld ismét gazdagabb lett egy kis puppall, a magyar színészet pedig szegényebb egy régi művésznővel.

— Új repülési világrekord. Párisból táviratozzák: Chatres Drouhin és Landry francia repülők ma érdekes új világrekordot állítottak fel. 4400 kilométert tettek meg egyfolytában való repüléssel 45 óra 11 perc és 59 másodperc alatt.

Papírárak—írószerek

SÁNDOR Hírlapirodában ARAD.

— Halálos motorkerékpár szerencsétlenség. Budapestről táviratozzák: A váci országuton Szappanyos Gerő fiatal fővárosi ügyvéd motorkerékpárral felbukott és csigolyatorést szenvedett. Kórházba szállították azonnal, de még operáció előtt meghalt.

Drámát sok ember írt, de poloskát LOVAS egyedül írt, Arad. Str. Oituz (Illés-ucca) 111.

— A kövérek és soványak versenye Bécsben. Bécsből táviratozzák: A Práterben versenyt rendeztek a város legkövérebb és legsoványabb emberei. A legkövérebb Menger bir-

kozóbajnok volt, aki 140 kiló, a legsoványabb pedig Fiala Károly cukrászinas, aki dacára annak, hogy 204 centiméter magas, mégis csak 48 kilós

— Kitüntetett szőlőbirtokos. Az aradi mintavásár gazdasági kiállításán résztvevő föld- és szőlőbirtokosok közül — mint megírtuk — az EGE többeket aranyéremmel és díszoklevéllel tüntetett ki. A megjutalmazottak névsorát lakozóljuk, s most pótlólag megírjuk, hogy Wegendt Márton zsidvai szőlőbirtokos is aranyéremmel és oklevelet kapott küküllőmenti borraiért.

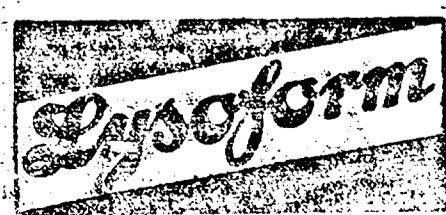
— Orvosi hír. Dr. Gárdos Oszkár szülész-nőorvos, a bécsi Halban-klinika v. orvosa rendelését Arad, Strada Baritiu 6. (Rákóczi- és Hasz-szinger-u. sarok) alatt megkezdte.

Holttest

az aradi városligeti tóban.

A vasútállomás hadirokkant portása öngyilkos lett.

(Saját tudósítónktól.) Borzalmas leleletre bukkantak tegnap délelőtt 11 óra tájban azok, akik a városligeti tó környékén jártak. A tó felszínén egy emberi holttest uszott, amelyet azután a csónakház felügyelőjének segítségével a partrahozták. Megdöbbentő látvány tárult ekkor szemük elé, mert a holttestnek hiányzott mind a két lába. A lábait egy mulató és egy faláb pótolták, s erről ismerték fel azonnal a szerencsétlen embert, aki a pályaudvar egyik portása volt. A holttest derekán kötél volt és erről azt gondolták, hogy büntény áldozata lett. Értesítették a rendőrséget, ahonnan Oprita kommisszáros és dr. Stauber Andor hatósági orvos szállottak ki. Dr. Stauber Andor megállapította, hogy a holttest már több nap óta volt a vízben és rajta sem miféle külső erőszak nyoma nem észlelhető. Még a tegnap este folyamán kihallgatták a portás több kartársát, akiknek egy része azt vallotta, hogy a szerencsétlen ember, Vidac Avram 26 éves vasuti portás iszákos ember volt és lehet séges, hogy ittás állapotban zuhant a tóba. Mások viszont azt vallották, hogy már hetekkel ezelőtt emlegette, hogy öngyilkos lesz. Vidac a háborúban veszítette el mindkét lábát és azt hangoztatta, hogy azóta, mióta lábai nincsenek, csak szenvedés számára az élet. A vizsgálat eredményéről jelentést tettek az ügyészségnek, amely megadta a temetési engedélyt.

legjobb fertőtlenítő szer

A fizinapi ünnep utolsó felvonása.

Riport a bezáruló mintavásárról, a halkuló színekről és a távozó idegenekről. — Igazságok, amik tollhegyre kívánkoznak.

(Saját tudósítónktól.) A mintavásár ma lezárult. A liceum épülete, amelyben még tegnap hozzávetőlegesen huszonöt-harmincezer ember tolongott, ma este már kihalt lett, elárvult és csak az a néhány ember tartózkodik még benne, akik utoljára maradtak a csomagolással és utolsó pillanatig reménykedtek benne, hogy az árumintavásár rendezése élni fog a meghosszabbítással. Azonban nem úgy történt, a mintavásárt bezárták. Reggelre már csak becsomagolt ládák és a sepregetők maradtak a tíz napos ünnepségek színhelyén. Mert ünnep volt a mintavásár. Az ipar és kereskedelem, a Munka ünnepe. És az ünnepet örököljük meg még néhány markáns vonással.

Vasárnapi közönség a mintavásáron.

Vasárnapi közönség tolong a mintavásáron. Azért vasárnapi, mert nem azokból az idegenekből kerül ki nagyrésze, akikhez a kilencnapos mintavásár alatt már hozzászoktunk. A komoly, kereskedőket és a vásárló városi közönséget tulnyomó részben a környék, a falvak romlatlanjai váltották fel, akik bejöttek a város ünnepére, hogy a csuda-nézésben szórakozzanak, kárpótlásul hat napi megfeszített munka után. Vasárnap a falu népe vonult fel a mintavásárra és a közönség vegyesebb volt a vegyes felvágottnál. Harcsabajusz, napbarnította arcu parasztok, darázsdereku, kismarjult kezű falusi lányok. Az emberek lobogós ingujban, pörge kalapjuk mellett árvalányhajjal, a lányok, asszonyok ezerráncu, tarka szoknyákban, farkocsa csavart hajjukban rikitó színű pántlikákkal. Azután a falusi intelligencia, rosszul szabott ruhákban. Fehérruhás, feketeharisnyás, sárgacipős lányok.

A megszokott hétköznapi vásárlólátogató közönség, az öltözködni tudó városi nép szinte elveszett a sok tarkaság között. És kivonultak a cseléd lányok ezrelék is, hangos viháncolással korzóztak mesterlegény-babájuk kezét lóbázva. A tömeg kora délutántól késő estig folyton nőtt. A hivatalos becslés közel harmincezerre teszi a vasárnapi vásárlólátogatókat. És ebben a nagy számban abszolút többséggel dominált a falu népe, amely a legjobban megbámolta az aradi mintavásár nem mindennapos csodáját.

Részvétlenség a kulturális előadások iránt.

Bizony szőgyenletes dolog, főleg azonban elszomorító volt az az indolencia, amellyel a vásár

látogatói és a tősgyökeres aradi benszülöttek is a magasabb kultúrelvezetek iránt viseltettek. Ő, nem az alkalmi bárokról, kávéházakról és egyéb könnyebb fajsúlyú szórakozó helyekről akarunk írni, mert azok állandóan zsúfolásig voltak közönséggel. A labdarugó mérkőzésen is volt vagy ötezer ember, aki ott drukkolt és lelkesedett a kánikulában a két tizenegyes mellett. Pro vagy kontra.

A magyar színháznak ezzel szemben csak azért volt kellő közönsége, ment Rózsahelyi Kálmánt vendégszereltették. Így is lehetett jegyet kapni közvetlenül minden előadás kezdetekor is még, ugynevezett „táblás“ háza Fekete Mihály színházgátonak egyetlen estén sem volt. Igazán nem a színészeket, vagy pedig a sokat hánytorgatott „nívón“ mulott. De nem volt közönsége — hogy a tárgyra térjünk — a mintavásár kulturális bizottsága által nagy anyagi áldozatok árán Bucurestből lehozatott „Regina Maria“ kamarazenei előadásnak. Megtörtént az a hallhatatlan szomorú eset, hogy a koncert rendezőse félórával az előadás előtt elsőrendű túmlásszékekre szóló beléptijegyeket ingyen osztogattott az uccán, nehogy a világhírű Nottara—Popovici — Enacovici—Crainic-kivartett üres terem előtt muzsikáljon a Kulturpalotában. A Kulturpalota feljárója előtt és másutt is az uccán kötéllel fogták a „kulturbarát“ közönséget és tízevel tukmálták rájuk az első sorokba szóló drága jegyeket. Természetesen ingyen. Mintha valami malacbanda játszott volna és nem Románia legnagyobbszériűb vonósnégyese, amelynek híre jóval tulszárnyalta már az európai relációkat is.

Volt az este gyönyörű szép, országos tornaünnepély is a nyári színházban. Az ATE rendezte és drága pénzen elhozatta az ország legjobb amatőr tornacsapatát. Nem mindennapos látványosság volt, amit ezek a derék fiatalok produkáltak. Hát voltak is a torna-versenyen vagy kétszázan. Eből legalább százhatvan szabadjegyes...

A karrikaturisták és a gyermekmesék leleplezése

A meszarosokat, henteseket és korcsmárosokat eddig csupa hájas, nagyhasu embereknek ismertük a Fliegende Blätter karrikaturáiból. Ez iparosokat el sem tudtuk más-ként képzelni, mint gömbölyűeknek, akárcsak a hordó. Csak meg kell látni őket, már is gurulnak. A meséskönyvekben is így van mindenütt ábrázolva. És most le

kell lepleznem ezeket az ártatlan hazugságokat, amiket a szórakozásunkra találtak ki vicces karrikaturisták és amivel rózsaszín fátlyolt tettek gyermekszemeink elé.

Ma volt a husiparosok országos kongresszusa. Százötven mézszáros, hentes és nagyvágó jelent meg a gyűlésen az ország minden részéből. És a sok, a vicclapokban és dajkamesékben elhájasodott embermonstrumnak beállított ember között alig volt öt-hat — nem elhízott! — jóltáplált. És hof voltak a jovialis, mosolygó arcok!

Csupa szikár, gondbarázdás árarázatu ember ült együtt, akik mulattató tréfák helyett komoly gondokkal voltak elfoglalva és a mindennapi megélhetés komoly problémáit hányták-vetették meg napnosszal. Egyáltalában nem illettek bele a vicclapokba, annyira komoly és szinte barátságtalan arcokat vágtak. És nyurgák, inasak, laposak voltak, akárcsak egy szál deszka. A meséskönyvek gömbölyűségét sehohsem találtuk. És hogy esattanója is legyen a megfigyeléseinknek: az ebédnél többen nem ettek — lust. Nem voltak ugyan biosérdisták, csak — gyomorhajosak.

Pető Gergely.

LEGLIABB

„A francia csapatok hősiesen harcolnak.”

Petaín tábornagy jelentése a kormánynak.

(Páris, augusztus 10.) Petaín tábornagy, marokkói főparancsnok ma a következő jelentést küldte a kormánynak: A brutális tény, amellyel szembe találtuk magunkat az volt, hogy váratlanul és készületlenül ért bennünket a legerősebb és legjobban felfegyverzett ellenség törzs támadása. Abd el Krim 30—40.000 kitiűnön kiképzett és modernül felfegyverzett harcos fölött rendelkezik, s van bőven gépfegyvere, ágyuja és

municiója. A francia közvéleményt természetesen mindig izgalom fogja el, ha egy örállomás ellenséges kézre kerül, pedig ezt a sorsot az előretolt örállomások nem kerülhetik el. A csapatok nagy hősiességgel harcolnak és most az a főfeladatuk, hogy a tőlünk elpártolni készülő törzseket fekerartsák s Feztől a tengerig az összekötő vonalat biztosítsák. — Madridi jelentés szerint a rifiek a Melilla-fronton heves támadást kezdték.

Abd el Krim

Északafrika szultánja akar lenni?

Olasz lapvélemény a rifiek vezérééről. — „Nem hazafiságból, hanem személyes önzésből vette fel a harcot.”

(Róma, augusztus 10.) Achille Benedetti, a római „Giornale d'Italia“ levelezője Fezből kelteve érdekes cikket küldött lapjának, melyből különösen az Abd el Krim személyére vonatkozó közlések bírnak nagy érdekességgel. A nagy hírnévre felvergődött rifikabil vezér sokat hallat magáról. Az alábbi részletek élénk bepillantást engednek Abd el Krimnek eddig titokban tartott céljaira, a melyek azonban eddig magatartása révén immár mindinkább nyilvánvalóbbakká válnak.

— Tévedés azt hinni, — írja az idézett olasz lap levelezője — hogy Abd el Krim hazafias eszméikről indítatva ragadott fegyvert a franciák ellen. A fanatikus marokkói törzsekkel azonban el tudta hitetni, hogy a francia imperializmus őket teljesen el akarja nyomni és megsemmisíteni. Erről az imperialisztikus elnyomatásról azonban mostanáig senki sem tudott Marokkóban, mintahogy ily elnyomatás általában nem is létezett.

Ezt csak Abd el Krim találhatta ki, hogy a maga egyéni céljait ezáltal elősegítse. Abd el Krim abban reménykedik, hogy ha a franciákat és a spanyolokat ki tudja majd üzni Marokkóból, akkor ő lesz majd Marokkó szuverén ura. Ez az ő személyes hiúságá-

nak a célja, ami miatt képes volt fanatizálni a rif törzseket. Igen sok kedvező körülmény őt sodorta az utóbbi események központjába és ő mindig talált valami ürügyet, hogy a saját személyes érdekének leplezésével mindig azt a bizonyos imperialisztikus elnyomatást és a francia járom alót való felszabadítást emlegesse. A békés megegyezésre sohasem hajlott. Ha a francia vagy spanyol delegáltak már le is ültek volna vele a békés megállapodások részletes tárgyalására véget, Abd el Krim képes volt elhitetni a rif törzsek főnökeivel, hogy az ellenség őket csak lépre akarja csalni és így minden békekészség az ő megmagyarázhatatlan felfogásán búsult meg.

Abd el Krim nem akar nyugodni addig, amíg egész Északafrika felszabadítását el nem könyvelheti a maga javára. Akkor azután, mint marokkói szultán, sőt még ennél is tovább: mint Északafrika fejedelme belépni az államfők sorába. Hogy a véletlen körülmények is mennyire kedveznek a rifikabil felkelő vezérnek, arra leginkább jellemző, hogy immár Egyiptomban is igen nagy pártja van Abd el Krim felszabadító személyének. Fuad egyiptomi király egyik reprezentánsa, Toussan herceg hadikölcsönszerző aláírásokat

és összegeket gyűjt a rifkabilok és Abd el Krim javára.

E pillanatban nem lehet tudni még, hogy az egyiptomi hangulat hogyan alakul, de az az egy bizonyos, hogy Abd el Krim akarva nem akarva felköltötte az északafrikai törzsek önbudatát és a rifkabil vezér által felkavart hullámok könnyen egész Afrikát nagy háború színterévé tehetik. Abd el Krim pedig a véletlen folytán csakugyan beülhet a megálmodott szultáni székbe, de személyes vállalkozása igen könnyen véres kudarcot is vallhat.

Csak csendesen...

Olvastam a lapokban, hogy a tébolydában végre megkezdődött a régien kiáltásba helyezett ingyenes rendelés, ahol minden kedélybeteg orvosi tanácsban részesül. Gondoltam, fölkeresem ezt a helyet jobb, ha magam megyek ki, mintha odavisznek. A folyosón hosszú sorban álltak a tanácsra várakozók. Ez kissé lehangolt. Nem szeretek sorba állni. Kétségbeesve, hogy az ember még a tébolydában sem őrizheti meg kedélyének frissességét. Idegesen forgolódtam, amikor egyszerre valaki megszólított.

— Tanácsért jött?
— Igen — felelt meggyőződéssel.

— Akkor tartson velem! Rémíttem.
— Kihez van szerencsem?
— Kivételesen megteszem, hogy soron kívül szolgáljak tanácsal. Orvosprofesszor vagyok.

A folyosó végére vont. Egy föcára ültetett. Megvizsgálta a térdreflexemet. Bekénezt a pupillámba. Fogta a pulzusomat. A fejét rázta:

— Baj van...
Hidrogénrepedés csúszott a homlokomról.

— Hogyan?
— Ön... teljesen menthetetlen...
— De... professzor ur...
— Csitt... egy szót se... mert azonnal lecsukatom... Első látásra gyanús volt nekem. Azért is nem vezetem be a rendelőbe, mert a kollégáim innen el nem eresztették volna...

Leültem. Levegő után kapkodtam. Alig találtam a szavakat:
— Professzor ur... tehát azt gondolja?

— De még mentvire! Vegyen nyugodt. Egy bolond se hiszi el magáról, hogy bolond. Erről ismerni rájuk...

— Mit csináljak, kérem?
— Hallgasson rám! Ha tanácsomat megfogadja, még lehet rémi reménye a gyógyuláshoz. Először is, szokott gyalog járni?

— Mindig...
— Ne tegye. Ártalmas. Járjon autón. Villája van?
— Albérletben lakom a második emeleten.

— Sürgősen pótolja a hiányt. Egy uri villa kényelmesen berendezve, jótékonyan fog hatni a kedélyére. Dolgani szokott?

— Muszáj.
— Ne tegye. Fölösleges. Árt az idegeknek. Hol étkezik?
— Összevissza.

— Járjon a Fehér Képzőbe. Mit eszik?

— Főzelékfettét.
— Egyék mindennap rántott csirkét. A gyomor megkívánja a magáét. Ha utasításaimat betartja, kezeskedem róla, hogy talpra áll...

Ebben a pillanatban két ápoló közeledett felénk. Megdermedve álltam. Menekülésre már nem volt

időm. Két kezemmel a professzor karjába kapaszkodtam.

— Tessék csak hagyni — mondta az egyik ápoló — mi majd elbánunk veie...

Tanácsadomat galleron ragadták. Vitték vissza a bolondok közé, a kiktől megszökött. Csak utóbb jutott eszembe, hogy ez a bolond nem is annyira bolond. (—)

Okolicsányi forradalmat tervezett.

Leirer Amália gyilkosa fantasztikus terveket szőtt. — A házkutatás alkalmával a rendőrség fontos okmányok birtokába jutott.

(Budapest, augusztus 10.) Okolicsányi Lászlónak, a néhai ébredővezérnek és a Leirer-gyilkosság egyik főgyanusítottjának a lakásán tartott házkutatás nemcsak szenzációs, hanem roppant érdekes dolgokat produkált. Több olyan iratot találtak, amelyek Okolicsányi nagyravagyó és fantasztikus tervezetéseiről tanuskodnak. Okolicsányi esztendőkkel ezelőtt tényleg vezetés szerepet játszott a szélsőséges jobboldali táborokban. A házkutatás során számos olyan igazolványt találtak, amelyek szabad bejárást biztosítottak neki minden ilyen szervezet helyiségébe és valóságos felhatalmazást jelentettek különböző dolgokra. Okolicsányi azonban nem elégedett meg ennyivel, hanem kinevezte magát ezredparancsnoknak és jobboldali forradalomra tett előkészületeket. Bár fegyverei nem voltak, de már úgy rendelkezett, mintha egész arzenál állana a háta mögött. Zavaros

és zagyva tervezetében megakart szállani az összes közéletet az esetleges munkásmozgalmakat karhatalommal elfojtani.

Okolicsányi nemcsak tervezet készített, hanem pontos névsort is arról, hogy kik fognak ezrede kötelékébe tartozni. Kihallgatták mindenkit, akik ebben a névsorban szerepelnek, de ezek csak a legnagyobb meglepetéssel vették tudomásul, hogy Okolicsányi mit tervezett velük. Okolicsányinak még 1925. márciusára vonatkozólag is voltak írásai, azonban terveit nem próbálhatta meg végrehajtani, mert Leirer Amália meggyilkolásának és kirablásának tervezése vette igénybe minden idejét. Márciusban még — tehát Leirer Amália meggyilkolása után is — el-eljárt szervező munkájában, de többé nem a régi agilitással, habár még mindig formális hadműveletekről álmodozott.

A legújabb magyar trónkövetelő.

Egy tekintélyes csoport Ferenc Ferdinánd fiát akarja a magyar trónon látni.

(Budapest, augusztus 10.) Mint ismeretes, Magyarországon megindult a harc a legitimizmus új formája, az úgynevezett abszolút legitimizmus körül s az új mozgalomnak célja, Ottó helyett a kevésbé exponált és mégis Habsburg-vérből származó Hohenberg Miksa herceget, Ferenc Ferdinánd fiát, a magyar trónra segíteni. A mozgalom hullámai mindegyre szélesednek s arról már Apponyi Albert gróf is nyilatkozott. Budapesti Szakács Andor napilapja áll az ütközet hevében kimondott „abszolút” legitimizmusával.

A fiatal Hohenberg herceg nyugodtan él Csehországban, gyakran látni egyszerű polgári alakját Pétergáiban is s környezetéből oly hírek szivárogtak ki, hogy Miksa egyáltalán nem vágyik a Habsburgok régi dicsőségére.

Öccsével, Ernővel egyetemben polgári pályára készül, át van itatva a modern demokratikus eszmével s szüleivel ellentétben, egyáltalán nem lelkesedik a Habsburgok tradícióiért. Mindezeket az abszolút legitimizmus főiroga-

gálója, Szakács lapja, a „Mai Nép” is jól tudja s kiemeli, hogy Hohenberg Miksa nem is a legitimizmus jogán tart igényt a magyar trónra. Csak abban az esetben, ha Budapestről jönne a felszólítás s mintegy népszavazás hívná meg Budavárára, volna hajlandó elfogadni a fölkinált királyságot, amelyet azután demokratikus, modern hajlamainak megfelelően, a boldog fejlődés útjára terelné. Viszont, ha szabadkirályválasztásról van szó, úgy a Habsburg-jelölttel is készséggel veszi föl a harcot. Így nyilatkozik a budapesti lapban a fiatal herceg egyik bizalmasa. A nyilatkozat arra is kitér, hogy miként gondolkozik Miksa a csehországi királyságról. Az informátor kategorikusan kijelenti, hogy Miksa „ebben az ügyben még senkivel sem tárgyalt” s pusztán a magyar trón megszervezésére törekszik. Az utódállamok egyikeben élő magyar arisztokrata Hohenberg Miksa demokratikus érzelmeinek hangztatásával igyekszik hangulatot teremteni Magyarországon a fiatal herceg mellett.

Egy örült mérnök fantasztikus terve.

Bostonból jelentik: Löwn itteni mérnök, aki legidősebb fia a dúsgazdag I. H. Löwn kenyérgyárosnak, hat hónappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt. Mint most kiderült, a mérnök, akin már akkor az elmebetegség tünetei mutatkoztak, apja egyik farmján húzta meg magát, ahol 150 ezadmunkással fél év óta dolgozott egy hatalmas léghajó elkészítésén. A fiatalembernek az volt a terve, hogy a léghajóval északsarki fedező utra indul. A léghajót felszerelte az összes szükséges eszközökkel, rengeteg élő állatot, több mázsa konzervet, mérnöki és fizikai műszereket helyezett el a léghajó kényelmes lakosztálynak berendezett kosarában és egy éjszakán előlva a horgonyokat, felszállt. A léghajó természetesen nem lévén tökéletes alkotmány, napokig bolyongott a levegőben, amíg egy áramlat Newyork felé nem sodorta. Az elmebeteg mérnök ekkor palackokba zárt iratokat dobált le a magasból, amelyekben kiáltványyszerűen közölte a világgal, hogy elindult az északi sarkra. Miután hol inpen, hol onnan érkeztek jelentések, hogy a léghajót céltalanul látták bolyongani a levegőben, a hatóságoknak végül is feltűnt a titokzatos légi utazás és repülőgépekkel indultak el a léghajó felkutatására.

Több napos üldözés után sikerült is a léghajót Kanada felett utolérni és szót váltani a fiatal mérnökkel, aki azonban a kérdésekre érthetetlen feleleteket adott, sőt revolverével tüzeit is az egyik repülőgépre.

A pilóták látván, hogy örülttel van dolguk, ártalmatlanná akarták fenni Löwn, ez azonban nem sikerült, mert a hajó kosarához nem tudtak férközni. A léghajót legutoljára Mexikó felé látták repülni; azóta azonban nyomtalanul eltűnt és eddig semmiféle hír nem érkezett sorsáról.

A bárónő mint cselédleány.

A holland lapok jelentése szerint legutóbb a Schelde-folyóban halálos szerencsétlenség ért egy cselédleányt, akit hollandi nőnek tartottak. Személyazonosságának megállapításakor nagyértékű ékszereket találtak holmija között; a rendőrség már azt hitte, hogy nagyobb szabású lopásnak jött a nyomára. A szerencsétlenül járt nő irataiból kiderült azonban, hogy a vidéki lánynak vélt nő tulajdonképpen Salis bárónő, egy igen előkelő osztrák főnemesi család sarja, azonban az infláció idején minden vagyonát elvesztette. Megmaradt ékszereinek eladásából bejött volna annyi pénz, hogy kamataiból szerényen megélhessen, de nem tudta rászánni magát, hogy a neki annyira kedves ékszerek közül csak egytől is megváljon, inkább beállt cselédnek és így kereste meg kenyerét.

KÖZGAZDASÁG

Malomipari kongresszus Aradon.

Allásfoglalás az export ellen. — Tönkremegy a malomipar.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap délután a malomiparosok országos szövetsége kongresszust tartott az aradi Iosif Vulcan (Kazinczy-ucca), középiskola egyik helyiségében, a melyet Osvada volt földművelésügyi államtitkár nyitott meg, aki főképpen azt méltatta, hogy Rafail, a bucaresti malomiparosok szövetségének elnöke elsősorban működik együtt az erdélyi malomiparosokkal. Osvada elsősorban azt fejtegette, hogy mennyire helytelen a buza-export engedélyezése, mert Románia egyik legfontosabb iparága a malomipar. A rendelet, amellyel a buza és liszt forgalmát szabályozták, egyszerűen szakértelem nélkül készült, másrészt feltűnő ellentmondásokat tartalmaz. Rafail a bucaresti és a régi királyságbeli kis és közepmalmosok akciójáról beszélt. Hoffmann Ödön, a romániai kis és közepmalmosok országos szövetségének ügyvezető elnöke, a *Malmosok Lapjának* szerkesztője komoly statisztikai adatokkal igazolta, hogy 1916 óta súlyos dekadencián ment keresztül a kis és közepmalomipar, s csak a régi magyar kormányok ismeretlén fel ennek súlyos jelentőségét. Nem engedték, hogy a nagy malmosok hatalmas tőkésükkel mindent magukhoz kaparintsanak, uralkodjanak a piacot és az árakat. Románia ma 250.000 vagon búzát termel. Ebből 70.000 vagon vetőmag, a többi pedig a belföldi szükséglet fedezésére szükséges. *Merénylétnek tartja tehát az export engedélyezését, ami tökéletesen megdrágítaná a piacot.* Javaslattal tett a malomiskola felállítására, mely szakmai központ és technikai központ létesítésére. Szörényi János és dr. Jancu Ádám hozzászólásai után az ülést berekesztették.

Zürichben 2.70, Párizsban 11 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK (aug. 10.). Francia frank 9.50, svájci frank 36, dollár 193, font 935, szokol 5.70, lira 7.30, dinár 3.40, márka 45, osztrák shilling 28. *Kifizetések:* Páris 9.16, Zürich 37.75, Newyork 193.50, London 944, Prága 5.77, Milano 7.06, Belgrád 3.31, Berlin 46.40, Bécs 27.35, Budapest 352.

ZÜRICH TŐZSDENYITÁS. (aug. 10.) Berlin 122.5625, Amsterdam 207.10, Newyork 515, London 2501.50, Páris 24.0750, Milano 18.50, Prága 15.25, Budapest 0.007255, Belgrád 9.25, Bucarest 2.70, Varsó 0.000931250, Bécs 0.007247.

ZÜRICH TŐZSDEZÁRLAT. (aug. 10.) Berlin 122.6250, Amster-

dam 207.10, Newyork 515, London 2501.50, Páris 24.0750, Milano 18.50, Prága 15.25, Budapest 0.007255, Belgrád 9.25, Bucarest 2.70, Varsó 0.000951250, Bécs 0.007250.

Mandreaan Valér

az aradi mérnök-cigányprimás élete, szerelme, szenvedése és csalódása. — Nappal a mérnöki irodában, éjjel a banda élén. — Minden bajnak, bának okát keresd az asszonyban.

(Saját tudósítónktól.) Mandreaan Valér állami mérnök. Barnaképti középkori férfi, akinek a szenvedések sötétlő árkokat ástak bánatos szemei köré s kesernyész arc kifejezése hátra fordult lelkének. Nemrégben még Aradon működött, kis fizetésből nem tudott megélni s esténként az aradi Vadászkiért vendéglőben oszalt ki bandája élén ódon hegedűjéből gyönyörű dalait. Majdnem mindenki ismerte. Atyja cigányprimás volt, a fiú tanult, tanult addig, míg mérnöki diplomát szerzett magának s végül mégis vissza kellett térnie a hegedűhöz. Egyszerre azután eltűnt Aradról és senki nem tudott róla semmit. A szenzációkra és érdekességekre éhes világ új szenzációkat kapott, lassankint megfeledkeztek a bánatos arcu mérnökről. Ma ismét váratlanul feltűnt az aradi uccákon. Lehajtott fővel járkált s szinte ijedten összerendezte, amikor megszólították. Alig mond egy-egy szót, de azután lassankint felmelegszik s siró szóval meséli el élete nagy tragédiáját. Felgyul szemében a gyűlölet fénye, meséjéből egy régi, szinte tradicionális mondás világlik ki: *cherchez la femme.* Mert Mandreaan Valér nagy tragédiáját is a nő idézte elő s ő is elbukott, mint előtte és utána már annyian a szerelme csalóka utvesztőjében.

Mandreaan Valér megismerkedik a Végzettel..

— Három évvel ezelőtt történt, — kezdi el Mandreaan, — a szerencsétlen véletlen összehozott

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT (aug. 10.) *Kifizetések:* Páris 909, London 941, Newyork 193, Milano 6.95, Zürich 37.50, Bécs 27.25, Prága 5.65. — *Valuták:* Napoleon 730, arany márka 46, leva 135, török lira 108, angol font 935, francia frank 970, svájci frank 37, lira 730, drachma 310, dinár 350, dollár 194, lengyel márka 34, osztrák korona 28, magyar korona 27, szokol 575.

azzal a nővel, aki egész életeme tönkretette. Egy aradi dohánytőzsdében volt alkalmazva, gyönyörű szőke nő volt, elvált asszony: özvegy K. L.-nének hivatka. Beleszédültem szelid szemeibe, mosolygó szája csábitott s úgy éreztem, hogy ez a nő még nagy szerepet fog játszani életemben. Sajnos, bevált az érzésem, amikor K. L.-né megismertem, a végzettemmel ismerkedtem meg. Rossz anyagi viszonyok között élt, kopottan járt s megígérte egy szép napon, hogy eljön velem Bucarestbe, ha szép ruhákat vásárolok neki. Én betartottam szavamat, ő azonban nem. Könyörögtem neki, kapacitáltam, kértem, de mindhiába. Nem használt semmi! Végre elhatároztam, hogy elveszem feleségül, úgy éreztem, hogy nélküle nem tudok élni. Feleségem volt s elhatároztam, hogy elvállak tőle, csak hogy ne kelljen megvárni a nőtől, a démonomtól.

— Addig is minden pénzemet rá költöttem, minden jövedelmem kevés volt neki s mérnök létemre a Vadászkiértben hegedültem, hogy több pénzt keressék: neki. Apjának pénzt adtam kölcsön, végül 200.000 lejű érő fogarasi ingatlanomat adtam el nagyon olcsón, hogy őt és atyját pénzelhessem. Az apa a pénzen üzletet nyitott s nekem a kölcsön kapott pénzzel váltót adott.

Kezdődik a körtánc.

Közben a nő az egyik aradi gyárban állást kapott. Ott megismerkedett egy becsületes, derék tisztviselővel, akit kacérságával csak-

hamar elszédített. A fiatalember szerelmes lett beléje, a nő engem teljesen elanyagolt és minden idejét újabb átkozatával töltötte. A fiatalember el akarta feleségül venni, azonban szerény jövedelmével nem tudta kielégíteni a nő igényeit. K. L.-né elégedetlenkedni kezdett és csakhamar új ötlete jött. Én közben elkeseredve, életuntan kóboroltam, végül kibékültem feleségemmel. Nem sokáig éltünk együtt békében, a fiatalember rájött kettős életére, meg-nősült hirtelen s ezzel kettévágta a gordiusi csomót. Ezután a nőnek nem maradt más hátra, mint ismét az én életembe avatkozni. Elhagytam újra feleségemet s újra démonom karjaiba vetettem magam.

Brassó—Bucaresti.

Végül elhatároztam, hogy elmegyek Aradról. Állást kaptam Brassóban s elutaztam. Néhány nap múlva ott volt K. L.-né, nem tudtam tőle szabadulni. Onnan Bucarestbe mentem, ahol az állami építészeti központnál kapam állást. A nő velem jött oda is. A vonaton megismerkedtem egy bucaresti utazóval s végül ismét arra kellett rájónnom, hogy megcsal az utazóval. Azért csak tovább pazaroltam keserves keresményemet. A jövedelmem ismét nem volt elég, ismét a kávéházban játszottam s míg én hegedűmmel kerestem neki a selyemruhára valót, ő az utazóval mulatott. Amikor ezt véletlenül megtudtam, végső elhatározásra jutottam. Akármennyire fájt, összepakoltam a nőt és hazaküldtem Aradra. Én pedig egyedül rőttem Bucaresti sötét uccáit, letörve, fájó lélekkel...

Finis...

Most itt vagyok. Azért jöttem Aradra, hogy kisgyermekemet, akit egy gyárba küldenek dolgozni, elvigyem magammal Bucarestbe. Ha valakiért dolgozom, legalább érte dolgozzak. Finis. Letörttem, tönkrementem anyagilag, lelkileg s most már nem hiszek semmiben, nem remélek semmit.

Elcsukló hangon fejezi be Mandreaan Valér mérnök-cigány tragédiájának történetét s lehajtott fővel bandukol tovább a népes uccákon a legveszedelmesebb démon: a Nő letört, szegény áldozata...

Marosi Rudolf.

Felére csökkentek a dunai szállítások.

(Gent, augusztus 10.) *Hinnes, a dunai hajózás tanulmányozására kiküldött népszöveiségi delegátus benyújtotta jelentését, melyben beszámol arról, hogy a dunai szállítások a háború óta 50 százalékkal csökkentek. Ennek okát az általános gazdasági krízisen kívül Ausztria-Magyarország összeomlásában látja, mert a régi monarchia területét a békeszerződések hét részre osztották. Hinnes mindazonáltal reméli a helyzet javulását és ajánlja, hogy a külföldi tőke működjön közre a dunai forgalom fellendítésében.*

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak a nők gyöngéd, hamvas arcbőrére.

Kaiser Borax-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.

Ezért vegyen Ön is még ma eredeti

KAISER BORAX-ot

a piros skatulyában. 550

Másfélóra tomboló, fanatikus ezrek között...

Hogyan folyt le a bajnoki mérkőzés. — Furcsa impresziók a Kinizsi-UCASP mérkőzésről.

Az aradi Gloria CFR pályájának a kapuja előtt életveszélyes a tolongás. A környező uccák csak ontják az embereket, százak és ezrek hullámszerűen elő, kocsik autók, kerékpárok torlódnak össze külön temesvári vonat hozta át a sportbarátokat, rajongókat, Kinizsi-fanatikusokat Aradra. És a nagy kapu elnyeli az embereket. A hatalmas tribün megtelik, a földszinten is szoronganak a nézők, köröskörül a pályának minden talpalatnyi helyén ül, áll vagy fekszik a hatalmas tömeg. Ennyi embert még nem látott Aradon mérkőzés. Mindenki izgatott, ideges, türelmetlen, tippelnek, fogadások történnek, mindenki tud valamilyen intimitást egy-egy játékosról, a tréneréről, egyes elkésredett footbalemberek klubpolitikát feszengetnek, mások meg szidják a szövetséget, kerületet, az aradiakat, temesváriakat és a zsilvölgyieket.

Ilyen izgatott és feszült hangulat közepette vonulnak be a játékosok a pályára. Hirtelen egetverő tapsorkán zug fel, a tribün remeg, az emberek extázisban tapsolnak. Itt van egész Temesvár. Ennek a hatalmas városnak a fanatikus sportközönsége eljött biztatni kedvence csapatát, a tavalyi bajnokot, a Kinizsit. Most dől el, hogy megmarad-e továbbra is bajnoknak a Kinizsi, vagy pedig a petrozsényi UCASP, a fiatal bányászcsapat kerül az élre. Előjön a bíró: dr. Morariu Teofil, eluji szövetségi bíró. Hatalmas szál kövér ur cigánybarnára lesülve, rövid térdnadrágban, kezében a sip. Olyan fürgén szaladgál a pályán, mint egy husz éves fiú, Pedig már a dupláján is túl van. Kezdődik a játék, egyszerre halotti csend lesz. Talán negyven másodpercig játszhattak csak, mindössze egy lefutás történt, az emberek még alig élték bele magukat a játék hangulatába, egyszerre váratlanul beröpül a labda az UCASP hálójába. Ami ezután történt, az szinte fantasztikus már. Olyan óriási taps viharzik fel a tribünön, hogy még a mintavásárra is elhangzik. Férfiak, nők, gyerekek felállanak, szinte őrlöngve tapsolnak, ordítanak, tombolnak, mintha hisztérikus vonaglás rázná meg az óriási tribünt a bordáin táncoló ezrekkel együtt.

Az első gól felvillanyozza a játékosokat és a közönséget. Az UCASP erős tempót diktál. Olyan vad játék kezdődik, hogy a játékosok arca formálisan eltorzul, amint egymásnak mennek. A könnyű trikódresszek átizzadnak, egymást érik a faultok, az egyik játékosnak vérzik a feje és a labda

is véres lesz egy fejes után. Közben a tribünön a nők nyalókat szopogatnak, egy-egy nyugodtabb néző, akit jobban izgat a mellette ülő nő, mint a játék, udvarol a szomszédnak, valahol a magasabb régiókban zsiros papírból előkerül a sült csirke. A hőség is kezd elviselhetetlen lenni. A nők leveleszik kalapjukat, zsebkeendővel törlik arcukat, a férfiak a kabátjuktól igyekeznek megszabadulni. Közben lenn vad erővel folyik a játék, Tánzer, Tässler, Matok, Vogl, a Kinizsi fenoménjei úgy doigoznak, mintha élet-halálról lenne szó.

Egy ur lekiált a pályára:

— Fúj, Tässler!

Azonnal akad egy másik ur, aki válaszol:

— Mondja meg neki! Ne dumáljon nekem. Különbösen hiába is izgul, a Kinizsi ugyanis győz. Ez sicher.

Külön vitatkozó csoportok képződnek, hangos kiabálás, majdnem verekedés. De jön a gól, a Kinizsi gólja és a vitatkozást elnyeli a mennydörgés. Ugy ordítanak az emberek, mintha meg lennének vadulva.

Egyszerre valaki, minden különösebb ok nélkül elkezd tapsolni, egy másvalaki felel rá, majd száz és száz valaki átveszi a tapsot és pillanatok alatt tapsviharba ful minden beszéd, vitatkozás, játék, izgalom, bíró sipjele. A taps elnyel mindent. Néha minden ok nélkül hirtelen elcsendesednek az ezrek. Megint akad egy valaki, aki hangosan kiejti ezt a szót: Rál! Azonnal jön a döbbenetes visszhang: Rál! Behunyom a szemem és érzem, mintha százezer varju károgna körülöttem. A legizgatottabb a Kinizsi tréner: Frontz Döme. Kérdemesült régi MTK játékos, most a Kinizsi legénységét tanítja. Ő az egész játékot a páholyból elméletben lejátsza. Mintha csak sakktáblán húzgalná ide-oda a bábukat. Minduntalan mondja:

— A jobbhafnak át kell adni a labdát. Most centerbe, most át a szélre. Vigyázz! A bekkék lusták, nem dolgoznak.

Közben odakiált egy-egy játékosnak:

— Mi van veled! Mozogj! Ne aludj! — Ez a tréner úgy mozgatja az embereit, persze elméletben, mintha figurák lennének. Ha egy-egy támadás nem sikerül, szinte magánkívül van. Ez a tréner minduntalan elfelejti, hogy a Kinizsi tizenegy embere másik tizenegy ember ellen játszik és

ezek is jártasak a footballtudományban. Akármilyen szépen is van kidolgozva egy-egy akció, a másik könnyen meghiusíthatja.

A második féldőben a Kinizsi kezd letörni és az UCASP elhelyez egy gólt a kapujukba. Ijedt rémület vesz erőt a temesváriakon mert az eredmény 2:1. „Mi az, mi történt?” mondogatják egymásnak az emberek. Hisztériás sikoltások törnek fel a női szájából, amikor egy-egy sikerültebb támadás a kapuhoz szegzi a Kinizsit. Valaki megjegyzi a hátam mögött:

— Az önzés, igen az önzés. Ez a Kinizsi ősi hibája. Rettenetes! Végünk van.

Az hiszem igazat mond, mert Kinizsi Pál, a törökverő hős szintén nagyon önző volt. Soha nem engedte, hogy más hordozza a tenyerén az ő malomkövét.

Egyszerre váratlanul új erőre kapnak a temesváriak. Gól repül az ellenfél kapujába. Eredmény 3:1 a pályán. Eredmény őrlöngés a tribünön. Pár perc múlva újabb gól. Most már mindenki megnyugszik, biztosítva van a győzelem, Románia footballbajnoksága ismét a temesvári csapaté. Ezután a játék már szelidebb tempót vesz bár a bányászcsapat keményen dolgozik, hogy szépítse az eredményt. A játékosok már ki vannak fulladva, a bíró is liheg, alig bír szaladni. A negyvenedik percben még egy gólt kap az UCASP, ami még jobban letöri a petrozsényiakat. Ettől kezdve már humorizál a tribün.

— Bányászok, a hegyek közel — kiabálják a pályára. Egy hölgy pedig ezt a klasszikus kijelentést teszi: „Kevés szentet ettek!” Vértelen tragédiák is lejátszódnak a tribünön, mert nagy fogadások történtek és a vesztesek nem szívesen fizetnek. Egy ilyen fogadásból kisebbszerű incidens is lesz, aminek azonban a rendőr gyorsan véget vet. Nyolc óra előtt a bíró fáradtan fúj a sipjába. Vége a mérkőzésnek. Még egy egetverő éljen. Az emberek boldogan borulnak egymás nyakába. Egy fiatalember a szent eksztázis hevében megcsókol egy hölgyet. A hölgy nem tiltakozik. A csók után szabályszerűen bemutatkoznak egymásnak. A sportfanatikusok berohannak a pályára és a vállukra emelik Tánzert és Matekot, a nap hőseit. A legyőzött csapat szégyenlősen kullog az öltözők felé. A kijáratnál egymást gyilkolják az emberek. Asszonyokat és gyerekeket összenyomnak, egy hölgy el is ájul. Künn a térségen autók, kocsik, előcamog a kisvasút külön szerelvénye is. Husz perc alatt csendes a Glória-pálya. Vége a mérkőzésnek. Megint a Kinizsi a baj-

nok. Egy kövér ur rezignáltan mondja:

— Szép mérkőzés volt, de még sem az igazi. A játékosok nem rugták véresre egymást és a bírót sem verték meg. Na, láttam már külső bajnokot is, amikor háromszor vonult ki a mentőkocsi...

(Kár.)

MOZI

xx Az aradi marosparti nyári mozgósínházban kedden, szerdán és csütörtökön kerül bemutatásra „Anyá és gyermeke” című gyönyörű 6 felvonásos dráma Henry Portennel! Kezdeté pont fél 10 órakor.

xx „Páris árnyai” Pola Negrivel ma utoljára az Apollóban. Nap-nap után zsúfolt házak előtt mutatta be az aradi Apolló a „Páris árnyai” című nagyszabású apacsdrámát, mely a Caffé Boulléből kikerült apacsné társadalmi szereplését viszi a közönség elé, egy bájos és aktuális cselekmény keretében. Az előadások 6, fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx „A brinkenhofti rejtély” az aradi Apollóban. Kedden, szerdán és csütörtökön mutatja be az aradi Uránia mozgósínház a „Brinkenhofti rejtély” című érdekfeszítő filmet, amelynek cselekménye a végletekig felkoczza a közönség érdeklődését.

xx Jön! Viharmadár. Jön!

xx Szerdán kerül műsorra az aradi Apollóban a „Zöld kísértés” című hatfelvonásos apacsdráma. Ez a változatos és fordulatos film, amely egy francia vidéki vándorcirkusz belső életét használja fel millió gyárlant, megható vonásokban ecseteli Pitou bohóc tragédiáját. A zöld kísértést 12., 13. és 14-én vetíti az Apolló.

xx Szerdától kezdve minden előadás előtt az aradi mintavásárról készített jól sikerült mozielővetelt vetít az Apolló.

— Laptámadások az „Adeverul” ellen. Bucurestiből jelentik: Az Unversul és a Facta című lapok azzal vádolták meg Socort, az Adeverul igazgatóját, hogy ama közlemény címének, amely miatt Petrescu ügyvédet a hadbíróóság egy évi fogházra ítélte, Socor a szerzője és kijelenti, hogy az általa írt cikkekért mindenkor felelősséget vállal. Moscovici Ilie a szocialista párt vezére és a Socializmul főszerkesztője szintén megcáfolja az Unversul és a Facta híreit, egyben megerősíti, hogy a lapjában megjelent inkriminált cikk szerzője Petrescu ügyvéd.

MULATSÁG

Az aradi műsoros estélye.

Kitűnően sikerült mulatság a kioskban.

(Saját tudósítónktól.) Nagyszerűen sikerült műsoros estélyt rendezett tegnap este a kioskban az aradi utazók egyesülete. A nivósan összeállított műsor minden száma nagy tapsot váltott ki a közönségből. Töllsi Magduska Raff: Cavatináját és Kriosler: Liebesfreud-ját játszotta hegedűn meglepő biztonsággal és érzéssel. Preiz vonókezelése, fejlődő technikájával párosítva általános sikert biztosított számára. A második részben előadott Hubay: Hullámzó Balaton-jával aratott különösen nagy tetszést. Faludy Károly egy magánjelenetet és néhány kuplét adott elő, utána Z. Várady Margit, az aradi közönség közkedvelt énekesnője néhány dalt énekelt. A közönség általános tappsal fogadta a művésznőt, akinek több dalt kellett ráadásul énekelnie. Földes Mihály színművész modern verseket szavalt érzéssel, majd egy vig jelenetet adott elő Halmos Mici, az aradi színház volt primadonnája egy chansont s néhány dalt énekelt. A rég nem hallott énekesnő teljesítményét nagy tappsal honorálták. Küry Klárka az ismert aradi gyermekprimadonna egy érdekes magánjelenetet adott elő, majd klasszikus balletet lejtett el. A kis művésznőt melegen ünnepelték művészi számaiért. A zene- és énekszámokat Gellért Pál karmester kísérte a töle megszokott alapességgel és művészetével, a konferanszé tisztét dr. Kelle Sándor látta el ötletesen. A nagyszerű műsor után a szép számban megjelent közönség a kiosk belső termében gyült össze ahol hajnalig tartó tánc következett. A megjelent hölgyek névsorát a rendezőség a következőkben állította össze: Herezeg Miksáné, Nussbaum Lajosné, Márton Jenőné, Tulbure Jánosné, öz. dr. Novakovics Milosné-Kriser Annus, Zeiner Józsefné, Fűredi Arpádné, Reisz Gyuláné, Kovács Sándorné, Lefkovics Arminné, Keppich Zsigmondné, Berkovics Józsa, Vass Jenőné, Preisz Giza, Fried Lipótné, Friedmann Gitta, Dávid Rezsőné, Leitner Böske, Mayer Demeterné, Gaffis Carlíg (Craiova), Bronfeld Sándorné (Lugoj), Magyariné, Apponyiné, Varga Juci, Klein Andorné, Földes Józsefné, Bródi Bernátne (Miskolc), Márkus Miksáné, Keller Katinika (Alba-Iulia), Márkus Lujzika (Targu-Mures), Breitbart Rózsika, Kertész Emilné, Szántó Böske, Szántó Klári, dr. Dávid Ödönne (Budapest), Hikkel Jánosné (Cluj), Keresztés Ferencné, Hermann Viktorné (Abrud), Zsig-

mond Ellike, Zsigmond Margit, Mladin Jenőné, Nagy Imréné, Kálmán Lászlóné, Fischer Gézané, Freidmann Emilné, Schwarz Jánosné, Farkas Áronné, Varjas Sándorné, Klein Jakabné, Klein Ella, Keppich Sárika (Kisjenő), Mann-

heim Inci (Kisjenő), Korányi Lajosné, Tasch Gusztávné, Korányi Rózsai és Matild, Áts Józsefné, dr. Felmann Arminné (Oradea-Mare), Szántó Lajosné, Szántó Böske és Klári, Handel Zsuzsi (Oradea-Mare) és még többen.

Nagystilű szélhámost tartóztattak le Aradon.

Constantinescu Constantin 600 ezer lejt sikkasztott Ploestiben. — Aradi, timisoarai és lugoji kereskedőket károsított meg több százezer lej erejéig.

(Saját tudósítónktól.) Az öszszes romániai lapok részletesen beszámoltak arról a nagyszabású szélhámosságról, amelyet Ploestiben egy Constantinescu Constantín nevű állítólagos mérnök követett el. Constantinescu 600 ezer lej erejéig károsított meg egy ottani gyárost, akitől bevásárlás céljából vette fel ezt az összeget. A rendőrségekhez körtáviratok mentek Ploestiből és megindult a nyomozás a szélhámos kézrekerítésére, mert Constantinescu, amikor nyilvánosságra kerültek viselt dolgai, megszökött Ploestiből. Az aradi államrendőrségen Demetriad nyomozó osztályfőnök szintén bevezette a nyomozást, amely tegnap este meglepő eredménnyel járt. A nyomozó osztály főnökének már hetekkel ezelőtt feltűnt egy elegánsan öltözött férfi, aki pazarló életmódot folytatott és egy aradi szállodában bérelt szobát az elmúlt hónap tizenhatodikától. Az illető férfi Constantinescu Vasul néven jelentette be magát a szállodában és bejelentőlapjára azt írta, hogy egyenesen Párisból jött Aradra. A nyomozó osztály főnökének sikerült megismerkedni az illetővel, közben pedig körültekintő nyomozást folytatott a gyanús ember személyi adatainak megállapítására. Így sikerült megtudnia, hogy az elegáns férfi nem más, mint Constantinescu Constantin, aki a ploestii 600 ezer lejes sikkasztást elkövette. Amikor már minden adat a kezében volt a körözött szélhámost letartóztatták.

Constantinescu Constantin ismert ember a nyomozó hatóságok és az újságolvasó közönség előtt. Mintegy két esztendővel ezelőtt hosszabb ideig Aradon tartózkodott és mint terménykereskedő több aradi földbirtokost érzékenyen megkárosított. Innen Lugojra (Lugosra) ment, ahol megismerkedett egy ottani durgazdag kereskedő leányával és elvette feleségül. Lugoson mérnöknek adta ki magát és mint durgazdag ember szerepelt. Elhagyta fiatal feleségét és Temesvárra utazott. Itt folytatta szélhámosságait. Többek között felkeresett egy terménykereskedőt, akinek azt mondta, hogy két vagon búzája fekszik a temesvári állomáson és hajlandó eladni. A terménykereskedőt kivitte az állomásra és tényleg megmutatott két vagon bú-

zát. A búzát megvásárolta a terménykereskedő és kifizette az eladónak. Csak amikor elakarta szállítani, derült ki, hogy a két vagon buza egy temesvári kereskedő tulajdona. Akkor letartóztatták Constantinescut, aki beismerte szélhámosságait és bevallotta azt is, hogy Aradon több mint há-

romszázezer lej erejéig károsított meg kereskedőket. Érdekes, hogy a megkárosítottak neveit nem tudta felsorolni és a rendőrség felhívást intézett a kereskedőkhöz, hogy jelentkezzenek a károsultak. Azonban többszöri felhívás dacára, senki sem jelentkezett. Több hónapi büntetésének leülése után Constantinescu Ploestibe utazott, ahol biztos fellépésével és elegáns ruházódásával megnyerte mindenki bizalmát. — Ploestiben is több rendbeli szélhámosságot követett el és csak a legutóbbi alkalommal tették ellene feljelentést, amikor egy gyárostól sikkasztott el 600 ezer lejt. A rendőrség a nyomozás befejezése után az elfogott szélhámost Ploestibe szállította.

Szíriában

komolyabb a helyzet mint Marokkóban.

A felkelők lemészárolták egy francia hadosztályt. — A druzok borzalmas kegyetlenkedései. — Sarraill tábornokot visszahívták.

(Páris, augusztus 10.) Vasárnap érkeztek meg az első kimerítő jelentések a szíriai helyzetről és ezekből kiviláglik, hogy a szíriai helyzet komolyabb, mint a marokkói. A jelentések szerint egy egész francia hadosztályt, mintegy 10 ezer embert mészároltak le a felkelők. A hadosztályt Sarraill tábornok, a szíriai főparancsnok küldte ki Smeida felé egy helyőrség meg erősítésére. Egy másik francia hadosztály rendkívül sulyos terepen elszakadt a tréjéitől és a druz lovasság az egész trént elfogta a sivatagban, rengeteg zsákmányt ejtett és a trén embereit felkoncolta. Az élelem és lőszer nélkül maradt hadosztály a sivatagban, a druzok támadásai alatt, ugyszólván teljesen megsemmisült. Néhány százan megmenekültek, akik teljesen lerongyolódva és elcsigázottan érkeztek meg a főhadsereghez. Egy hadosztály pedig teljesen eltűnt és hollétérol eddig semmi hír sincsen. Painlevé miniszterelnök az események hatására alatt Foch marsallt visszarendelte nyaralásából. Hír szerint Sarraill tábornokot felmentik és helyébe Degoutte tábornokot nevezik ki szíriai főparancsnoknak. A franciák ellen hatalmas mohamedán agitáció folyik és így annál fontosabb az erélyes ellenakció. Az Echo de Paris szerint a druzok felkelésének az az oka, hogy Sarraill tábornok a szíriai választások során kíméletlen és terrorisztikus eszközökkel dolgozott, s botrányos választási módszerével valóságos kinevezte a képviselőket, akik a felosztott szíriai nemzetgyűlés örökét foglalták el. A felkelők az uzediai francia helyőrséget is körülzárták és a helyőrség felszabadítására küldött francia csapatokból nyolc-

száz embert mészároltak le a legkegyetlenebb módon.

Legújabb jelentés szerint Painlevé miniszterelnök ma fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt ismertette a szíriai eseményeket. Sarraill tábornok jelentése szerint a druz törzsek között egyenlenség tört ki, mert egyes törzsek a druz függetlenség, mások pedig a francia barátság hívei. A rend biztosítására kisebb osztagok mentek ki és az egyik 160 emberből álló osztagot körülvették, száz embert felkoncoltak és csak hatvan ember menekült meg. A felszabadításra küldött nagyobb katonai oszlop sorsáról még nincsen jelentés. Az egyik oszlop tréjéit felkelők támadták meg, a parancsnok öngyilkos lett, hogy ne jusson az ellenség kezébe és az oszlop visszavonulásra kényszerült. Ennek a veszteségeit még nem sikerült megállapítani. Az angol híresztelésekkel szemben kijelenti, hogy a svedai állást megtartják.

(Páris, augusztus 10.) A „Le Temps“ szerint a szíriai druzok lázadását Abdullam, transjordániai emirnek, Hedzasz volt királyának fia szervezte. A lázadásnak nem lehet nagy jelentőséget tulajdonítani. A franciák veszteségei túlzottak és a Braill tábornok által megindítandó offenzíva rövidesen visszavonulásra kényszeríti a druzokat.

Fehérmű, kalap, kosztüm divat
 nek megérkeztek
 a SANDOR hírlapirodában ARAD.

Svegrüház
 oltóna, oltónike és ber
 töltek, halványfekete
 és divat ruhák, ol
 legújabb divat
 Hofmann Sándorné
 Árm. Függetl. Búza utca

Aradi Mintavásár!

Nyájas idegen! Mielőtt végleg eltávoznál Aradról, okvetlenül vedd meg a szenzációs Képes Mintavásár-Albumot. Kapható minden könyvkereskedésben, újságbódében és rikkanesnál!

Hamisitják

a magyar bankjegyeket.

Hamis egymiliós bankjegyeket hoztak forgalomba.

Budapestről táviratozzák: Érdekes feljelentést tettek ma a rendőrfőkapitányságnál. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank főpénztáránál három darab egy, millió koronás hamisított bankjegyet találtak. Feltűnő és érdekes ez a feljelentés, mert előfordult ugyan az utóbbi esztendőben, hogy Budapesti pénzhamisító bandákat leplezték le, de ezek egyetlen egy szer sem hamisítottak magyar bankjegyet. A rendőrfőkapitányság a Szathmáry-detektívcsoporthoz bízta meg a nyomozással, a mely szakértő ebben a tekintetben. Hamarosan sikerült megállapítani, hogy egy budapesti textilnagykereskedő fizette be a banknál a hamis bankjegyeket, de tekintettel arra, hogy a cégnél naponta sok milliós készpénzforgalom van, a pénztáros nem emlékezik arra, hogy ki teljesítette a befizetést. A pontos felülvizsgálás alkalmával megállapítást nyert, hogy a hamisítvány rajza kitűnő, de a számok hiányzanak róla és a jobb sarokban levő női fej rajza kissé elmosódott. A hamisítvány alapfestése kissé zöldesebb, míg a valódi millió koronásé inkább sárgásnak mondható. A bankjegy papírja sem ugyanolyan, mint a valódié, de ezt a kézbevételeknél már nehezebb megállapítani. A gyanu két fiatalemberre irányult, akik ellen már eljárás volt folyamatban bankjegyhamisítás miatt. A detektívek megjelentek a fiatalemberek Tavasmező-uccai lakásán, házkutatást tartottak és a fiatalembereket őrizetbe vették, akik nem tudták igazolni, hogy mivel foglalkoznak és miből tartják fenn magukat. A házkutatás azonban eredménytelen volt.

A felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF
távollétében a szerkesztésért
KAROLY SANDOR
felel.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

HAJAT VESZEK

Fischer János hajmunka vállalata
Arad, Str. Unirel (Fábián-u.) II.

Str. Closca (Szent László-u.)
közvetlen közelében a város egyik legszebb
uriháza

3, esetleg 5 szobás elfoglalható lakással
eladó. Bővebbet: 15185

Györffy „Mures” Irodájában, Arad.

Ghiorocon (Györökön)

4 kis holdas szőlő 3 szobás konyhával, butorral, jó felszereléssel és terméssel 280.000 lejért eladó.

Bővebbet: Györffy „Mures” Irodája Arad.

Kereskedelmi

nagyvállalat

keres perfect magyar gép és gyorsírónt, valamint gyakorlott segédkönyvelőt. Románul tudók előnyben. Ajánlatok „Állandó existencia” jellegre Rudolf Mosse Arad, 10258 irányítandók.

Aradul-Nou (Ujaradon)

a fő-ut centrumában magánház, két héten belül elfoglalható 4 szoba, fürdőszobás lakás, istálló, kocsiszin, nagy udvar, 600 □-öles gyümölcsös kerttel, sürgősen eladó. Megbizott: 16101

Uranul-iroda, Arad, főpostával szemben.

Lágy ólom

! megvételekre kerestetik. !
Cím az Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

A bécsi nemzetközi mintavásárra

Bécsbe és vissza olecsó utazási alkalom. Jegyek, vásár-igazolványok és visumok 50-80% engedményig azonnal kaphatók. Bővebb felvilágosítást ad „IDET” utazási és szállítást Iroda Arad, a téli színházal szemben. ▼▼ Telefon 306.

Gépész

azonnali belépésre kerestetik. Hűtőgépezésben jártas előnyben részesül.

Aradi tejcsarnok
Arad, Strada Crisan 8. 4590

A holt szezonban is

fellendül
az üzlete,
() ha a ()

KÖZLÖNY-ben
hirdet.

Régi cipő, nem bánom!
Erdal! Egy, kettő, három!
Fényesebb lesz a napnál,
Olcsón tükörfényt kaptál.

Erdal

Óvakodjunk a silány utánzatoktól!
Figyeljünk minden dobozon a védjegyre!
Béka koronával a felén!

4199

Olecsó magánház! Fűszer- és textilüzlet

Calea Saguna (Varjassy Lajos-uccában) kisebbszertű magánház, átvehető 8 szoba, konyhas lakás, pince, virágos udvar és kerttel 250.000 lejért eladó. Megbizott:

Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Aradon, a város legforgalmasabb helyén olecsón átadó. — Bővebbet: Györffy „Mures” Irodájában Arad, Strada Unirel (Fábián Gábor-ucca).

JOS. TOCH

TELEFON: 63372.

WIEN I.

JUDENPLATZ 5.

ALAPITTATOTT:
1871. ÉVBEN. ▼▼

Blane
Szörmék
Pelze

Modellek.
Atalakítások.

Berliner Hausverwaltung

übernimmt, nach langjähriger Erfahrung in Miet-, Hypothek- und Haussteuerangelegenheiten,
Dr. Erwin Rawicz,
BERLIN W. 50. Augsburgerstr. 53.
Tel. Steinplatz 7107

Nähere Auskunft in der Administration des „Aradi Közlöny“

Berlini házak kezelését

elvállalja házbér-, ingatlan-, jelzálog-, kölcsön- és házasdolgokban sok évi tapasztalat alapján
Dr. Erwin Rawicz,
BERLIN W. 50. Augsburgerstr. 53.
Tel. Steinplatz 7107

Közelebbi felvilágosítással az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala szolgál

Aradi Mintavásár!

ENGELHARDT Ferenc

szüleszületében Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 1. Vadászúrt szálloda-épületben. — Mindenfélé szörme sport kabátok, hosszú téli bundák, szörmeárak a legjutányosabban szerezhetők be — Figyelemre kelő árak!

Belváros legjobb részén eladó modernül épült **HÁZ**, melyben egy 5 szobás lakás elfoglalható. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4583

Elköltözés miatt eladó:

Hákszoba, férfi és fehér gyermekszoba, hosszú zongora, Stunda cimbalom, mester hegedű és egyéb modern bútor. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Butor-üzlet
megszüntetés miatt butorok jutányos árban, részletfizetésre is beszerezhetők:
Garai Károlynál,
Arad, Str. Gheorghe Lazar 5.
(-) Uránia mozi mellett. (-) 3665

Tekintse meg a Müller fésűgyár pavilonját a mintavásáron (D. 117.)
16670 Üzlet: Arad, Str. Pirici No. 3.

TELEK
666 □-öles Arad, Str. Raicu György-uccában) olcsón eladó.

Bővebbet: Györffy „Mureș” Irodája Arad, Strada Unrei (Fabián Gábor-ucca.) 15185

Barth Konrád
Perjémes (Bánát.)
Nagy választék valódi kék szintartó kartonokban, ugyszintén indigó fényű kartonokban, kék Molino, Calico, Percal, lenvászon, munkás öltönynek való vásznak stb. stb.
Elárusítás: nagyban és kicsinyben.

Ujságmakulatura
5 kgr.-es csomagokban = kapható a kiadóhivatalban

Hariganya

női, férfi- és gyermek-harigany minden színben és minőségben 28 lejtől a legfinomabb órna minőségig 145 lejtig! Készítik kézimunka- és szabókéllékek, valamint rövidárak a legolcsóbb árak mellett!

Bagvó A.
Arad, Str. Eminescu 13
(V. Deák Ferenccel)

Malomvevők figyelmébe!

Temesmegye északi részén a legjobb búzatermő vidéken, 5500 román lakosú nagyközségben egyedül álló évi 500.000 lejt jövedelmező 4 járatú vámmalom, lakóházzal, molnár lakással, gazdasági épületekkel, 2440 □-ös telekkel 2 millió lejt eladó. Egymillió lejt átvehető, fennmaradó összeg 3 évig rajta maradhat évi 16%-os kamat mellett. Kizárólagos megbízott: „**URANUL**“-iroda Arad, a főpostával szemben.

Saját érdekében próbálja meg a „**Corvin**“ tej- és tejtermékeit. Lapteria „**CORVIN**“ tejesarnok Arad, Str. M. Corvin 1. (Hunyadi-ucca.)

Arad világszerte ismert különlegessége a Földes Margit és Madelain creme

Előbbi nappali, utóbbi éjjeli használatra. Csödéssan ható araszépitő készítmények. Eltűntetnek szeplőket májfoltokat, bőrképzéseket, ráncokat, redőket és mindennemű bőrbajt. Margit szappan kellemes illatu, kitűnő habzásu araszépitő szappan. Margit puder harmatszerűen fedi az arcot és megőrzi azt az időjárás minden befolyása ellen. Csunya fényes zsiros arcu nők használjanak Helacitot. Egyszeri letörése bámulatosan szép, üde, rózsás tiszta lesz arcbőrük. 4509

Kaphatók minden gyógyszerárban és Wiatszerkerekedésben
HELS VILMOS
Arad, Str. Brancovici (Lazar V.u.)

Az uri közönség kedvence pezsgői:
PALUGYAY
Grand Vin Demi Sec.
Extra Dry-Gout American.
Cremant Imperial.

Illits BRISTOL-szálló
BUDAPEST.
Demaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem. Kitűnő konyha. Kávéház. Mérsékelt árak.

L'ami de la femme!

CH. DUPRE
EAU DE COLOGNE
POUDRE
SAVON
CREME
Parfumerie Dupre

Ügyfelem bérbe ad 5 szobás nagy irodahelyiséget, elad
emeltes sarokházat 4 üzlethelyiséggel.
Dr. Reisinger Ferenc
Ügyvéd Arad, Piata Avram Iancu (Szabad-ság-tér) 3. 4576

Gyereki nagyvendéglő
villanyos gécpontnál, mozsinházzal és a házban levő jegyirodával 4532
eladó.
Ügynökök díjaztatnak. Érdeklődni a tulajdonosnál a vendéglőben.

Eladó 6 HP. magánjártó gőzeséplő,
Hoffer cséplővel és egy 4 HP. kuzatos cséplőgép.
Üzemben megtekinthető és azonnal átvehető. Levelekre nem válaszolok.
MUCSI FERENC,
Ghioroc, (Jud. Arad.) 15184

HIRDETESE EREDMÉNYES LESZ,
ha azt szakemberek dolgozzák ki. Kérjen ajánlatot és díjtalan propagandatorvezetet:
LLOYD EXPRESS
Hirdetési irodától,
Cluj, Str. Memorandului 24.
Hirdetések, noticok, közlemények a világ bármely lapjában.
Eredeti tarifák szerint.

Legolcsóbb és legedesebb meg-
epetést szerez hozzátartozói-
k, ha a mintavásárról **cukorkát vagy csokoládét** visz haza **Gábertől**
Detail eladás: Arad, Str. Alexandri (Salac-u.) 1. Mintavásár területén 632. sz. sátor. Gyártó: Str. Giza Tuda 1.

